

Tema intervjuja: ZAKON O UNIVERZI

Velikih sprememb še ne bo

ZARADI SPLOŠNEGA ZANIMANJA ŠTUDENTOV ZA NOVO SPREJETI REPUBLIŠKI ZAKON O UNIVERZI, JE NAS UREDNIK PREJŠNJI TEDEN OBISKAL REKTORJA NASE UNIVERZE PROF. DR. BOŽIDARJA LAVRIČA IN GA ZAPROSIL ZA KRATEK INTERVJU.

Vprašanje

— Kako ocenjujete novi republiški zakon o univerzi? Katere določbe zakona se vam zide najpomembnejše za razvoj univerze v ustanovo, ki bo vsestransko ustrezala zahtevam časa in zahtevam družbe?

Odgovor

— Najpomembnejše pri zakonu je, da omogoča bolj konkretno kontrolo nad študijem, tako nad delom študentov kakor tudi nad vsebino študijskih načrtov in programov. Z njim se bomo dokončno rešili iz nešteti provizorijev, v katerih smo plavalci doslej, prišli si bomo na čisto.

Omejitev študija na največ 8. oz. 10. semestrov je narekovala potreba po kadrih in pa dejstvo, da se je doslej študij res vlekel predolgo. Vzrok za to ni bilo toliko slabo delo študentov, kot pa cela kopica drugih činiteljev.

Poleg tega je zakon zelo širok: pušča možnost podaljšanja študija na katerikoli fakulteti, seveda s privolitvijo Ljudske skupščine LRS.

Mislím, da bodo študentom te določbe zakona v olajšanje, saj jim bodo jasno dali termin, vsebina študija, pravila študija itd. Vsega tega doslej ni bilo in to so študentje že ves čas kritizirali.

Zakon daje tudi pomembno mesto družbenemu upravljanju na univerzi. V vsej dosedanjí praksi se je pokazalo, da je družbeno upravljanje za univerzo zelo koristno. Prepričan sem, da se bodo malenkostne nepravilnosti, ki so se v njegovem izvajanju, uredile. To je največ odvisno od ljudi, ki so v svetih in v upravi. Od njih je tudi odvisno, ali se bodo posamezni problemi hitro in dokončno rešili.

Vprašanje

— Kako se bo dal izvesti 22. člen zakona, ki določa, da mo-

rajo biti študijski načrti, programi in pravila študija izdelani tako, da lahko študent do zadnjega semestra opravi vse izpite in tudi diplomsko delo, če je predpisano?

Odgovor

— Dosedanje študijske načrte, programe in pravila študija bo treba prilagoditi zahtevam novega zakona glede trajanja študija.

Problem se pojavlja na fakultetah, kjer se zahteva diplomsko delo. Tam je vprašanje, ali se bo ta diplomski študij štel v predpisano študijsko dobo ali ne. Zakon namreč določa, da se lahko zadnji semester pridrži samo za diplomsko delo.

Da bi omogočili doštudiranje v z zakonom določenem roku, bo potrebno revidirati dosedanje učne načrte in programe. Nekatere nebitvene predmete v njih bo treba skrajšati in dati poudarek predvsem glavnim predmetom. Težiti bomo morali za tem, da bomo dali študentom harmonično znanje določenih strok brez specializacije, brez poglobitve v vse mogoče specialne predmete. Pri nas so namreč nekateri doslej težili, da bi se specializirali že takoj v začetku. Toda za to je določen po-diplomski študij. Temu bomo morali dati odsej še večji poudarek.

Na nekaterih fakultetah je bilo ob tem zakonu precej negotovosti. Toda treba je upoštevati naše težnje s potrebami družbe. Seveda pa pri tem ne smemo prezreti kvalitete.

Ob koncu razgovora je tovar. rektor še dejal:

— Delo na statutih univerze in posameznih fakultet, v katerih bodo tudi natančno določeni študijski programi, načrti in pravila študija, je že v polnem teku. Rok, v katerem

jih moramo predložiti Ljudski skupščini, je 5. januar.

V statutih fakultet bo tudi določen postopni prehod s sedanjega stanja na izvajanje novega zakona. Pričakujemo, da velikih sprememb sedanjega štadija pri določbah postopnega prehoda ne bo. Ker bodo statuti sprejeti že v prihodnjem letu, bo zakon stopil v polno veljavnost šele v šolskem letu 1958-59.

Janez Vrhunc

Zato je tudi bilo prvi dan malo hudo. Čeprav smo delo razdelili po komisijah, da bi se manjši krog ljudi lažje med seboj pomenil in razpravjal o problematiki te ali one študentske dejavnosti, da bi lažje ustvarili poglobljeno delovno združbo, smo odšli s prvega sestanka malce zaskrbljeni. Vendar je bilo drugi dan že bolje in v dveh, treh dneh je bila delovna atmosfera popolna in je vzdržala do konca seminarja. Mladi ljudje so se iz dneva v dan bolj sproščali, sodelovali so v diskusijah, svetovali so, predlagali in še v svojem svobodnem času privatno ali polprivatno razpravljali o problemih, ki so jih tistega dne obravnavali na seminarju. Mnogo smo govorili, sklepali in ugotavljali, kar nas je učilo, dopolnjevalo in utrjevalo v našemu mišljenju in akciji.

Zato za bežen pregled samo nekaj marginalij.

Rezultati razpravljanj o ideološki dejavnosti so organizaciji postavili zahtevo, da smotno poglobimo kvaliteto ideološkega dela. Ne površnih formalističnih razprav in »po-

Univerzitetni svet...

LJUBLJANA, 8. oktobra. Danes je bila v sedmi dvorani Univerze seja Univerzitetnega sveta. Za novega predsednika je bil izvoljen France Perovšek, direktor Radija Ljubljana. Ker je redakcija lista v času ko poročamo že zaključena, bomo o podrobnostih seje poročali v naslednji številki našega lista.

zelo na površini, v čisto vsakdanji aktualnosti, a jo vendar nezmotljivo popelje v globine razmišljanj o bistvu človeka v svetu in daje doživljaj tistem estetskim napotkom. Kadar zanima zanimanje umetnosti iz etične plati na estetsko, je njena stopnja hkrati znak najvišjega vzpona in začetka propada. In vse se po zakonih dialektike spet ponovi. Temu procesu se ne da ustavljati predvsem zato, ker so njegovi izvori globoko v človečnosti vsakokratnih časov, ki so v svojem razvoju in razpadu v svoji biti. In če pri tem niso imeli slabe vesti, je umetnost zelo slabo predla. Umetnosti pravzaprav ni bilo

Nadaljevanje na 4. strani

Brucko, bruci!

PTIČKI PRILETELI... DRAGE BRUCKE, SPOŠTOVANI BRUCI, UREDNIŠTVO VAŠEGA LISTA VAM JE PRIPRAVILO NEKAJ OBVEZNEGA ČTIVA, MNOGO-RAJ O ŠTUDENSKEM IN UNIVERZITETNEM ŽIVLJENJU BOSTE PREBRALI NA OSMI STRANI OBRNITE CASOPIS!

KAKO SMO IN KAKO BOMO

Študentski seminar v Ankaranu

Kakor vsako leto, tudi letos: štirinajst dni poštenega dela in solidnih rezultatov. Posebnost letošnjega seminarja je bila v tem, da smo bolj kot kdaj prej pazili, da se čim več študentov iz nižjih letnikov spričo nastalena položaja na Univerzi, oziroma v organizaciji udeležijo seminarja. Situacija naravnost zahteva, da se čim več mlajšega kadra kar najaktivneje vključi v delo organizacije. Delo v organizaciji pa ni postalo le dokaj zamotano in včasih tudi problematično, marveč je vsa dejavnost tako obširna, da je na vsakem odgovornem mestu potreben celoten človek, sposoben samostojno reševati in ukrepati. Zato nam je bilo mnogo od tega, da razgrnemo vso aktualno problematiko organizacije pred mladimi ljudmi, z vsemi uspehi in neuspehi, problemi in težavami, da se v tekočem šolskem letu ne bi več ukvarjali z razlagami in analizami, marveč, da bi čim smotrnejše pristopili k delu.

govorjanj, marveč poslati v vsakem problemu bistvene dobre in slabe strani, življenjsko, odkrito in pošteno! Nič nam ne koristi, če včasih razpravljamo na predavanjih in seminarjih iz površnosti ali malomarnosti le zato, da bi lahko dejali: to in to smo storili na ideološkem področju. Ne, če na naših sestankih, predavanjih ali seminarjih ne bomo spregovorili z vso smotnostjo, ki jo ta dejavnost zahteva, potem bodo brez naš razpravljanj po foajeh univerze, privatno, kar bo prav gotovo škodilo, predvsem razvoju našega mislečega človeka. Na tak način bodo in že nastopajo napačna mnenja in sodbe, ki so jih posamezniki ustvarili o tem in onem brez stroke, javne, temeljite in poglobljene razprave. Nekdo med tovariši je menil, da se ni potrebno razburjati, če ideološko delo ni zajelo dosedaj večine študentov na univerzi, ker je razumljivo, da bo le del teh našel svoje veselje poglabljati se v ideološka vprašanja, drugi del pa se bo posvetil tej ali oni dejavnosti, taki pač, ki jih veseli. Slo je za svobodno odločitev. Res je. Prav gotovo je, da se vsi študentje na univerzi ne bodo in ne morejo poglabljati v pereča ideološka vprašanja, vendar naš razvoj in čas zahteva to od nas poleg strokovnosti predvsem politično aktivnega človeka. Naj ne bo med nami intelektualca, ki se v tej ali oni zgodovinski politični situaciji ne bo znal opredeliti, oz. ki ne bo vedel, kje je njegovo mesto — mesto naprednega, iz naše družbe izhajajočega človeka. Kdor bi pozabil to dejstvo, ki je v kritičnem trenutku najmočnejše orožje, saj gre za to ali ne v polnem pomenu besede — bi bil na napačni in zmotni poti. Naši študentje predstavljajo danes dokaj zrelo politično enoto. To

zavest je treba nenehno dvigati do največje smotnosti, ki je nedvomno jugoslovanskemu državljanu nujno potrebna. Poleg tega pa moramo nujno povezovati v našem vsakdanjem življenju naše idejne poglede in nazor z vsakdanjo prakso — z vsakdanjim življenjem. Kajti povezava idejnih osnov in prakse nam bo

prinesla vrednote, ki bodo pospešile rast našega socializma.

Socialna ekonomska komisija in tovrstna dejavnost po fakultetah je dala letos, kakor lani, zelo dobre rezultate. Akcija, ki je bila predlagana na zadnji skupščini: kako zaposliti naše študente, da bi nekaj zaslužili, a da njihov študij ne bi trpel, je prav gotovo uspela. Preko tisoč mladih ljudi je letos zaposlenih honorarno, od časa do časa ali pa nekaj ur na teden in si s tem lajša svoja študijska leta, obenem pa utrjuje sposobnost, biti samostojen in pripravljen na vse mogoče težave v življenju. — Mnogo je bilo govora o sprejemanju novih študentov v študentske domove in pomanjkanju prostora. Ugotovili smo, da je vsako leto slabše. Letos so prosili na primer vložili osemsto prosej, komisija za sprejem v domove pa ima na razpolago komaj stovrdeset postelj. Prav gotovo je, da je večina izmed njih bila upravičena in bi jih v normalnih

razmerah ne mogli oddati. Večina med njimi so sinovi in hčere padlih borcev, aktivistov, delavcev, siromašnih kmetov, ki na ta ali oni način sodelujejo v delu ali boju za boljše življenje naše družbe. Sklenjeno je bilo, da bomo prizadeto razkrili ta problem pred odgovornimi činitelji, obenem pa apelirali na ljubljansko javnost, da nam po svojih močeh prisloži na pomoč. Skupaj s CK LMS bomo storili vse, kar je v naših močeh. Tudi zdravstveni fond, socialno zavarovanje študentov — nujno kliče po ureditvi. Ne samo, da imamo nepravilne v organizaciji zdravstvenega fonda, marveč je le ta sam po sebi postal splošen problem, že z ozirom na to, da so te stvari v drugih republikah temeljito uredili. Zagreb na primer ima svojo

Nadaljevanje na 2. strani

FORUM

Znova smo pri delu. Pred nami je vrsta problemov, ki jih želimo rešiti že takoj v začetku. Od tega pričakujemo mnogo, predvsem pa, da nam bo vsem jasno, kaj terjajo od nas prihodnost. kaj želimo in hočemo, da bo naše skupno delo uspešno.

Pričenjamo s 6.000. Da prav tolikokrat bo tiskarski valj potisnil naš list na svetlo. Povsem se zavedamo dolžnosti in odgovornosti, ki je pred nami. Enako pa upravičeno pričakujemo tudi od vseh študentov v naši organizaciji.

Ko uravnavate svojo pot in delo, naj bo le-to polno življenjsko, prizadeto, do-gajanje okoli Vas — del Vas samih. V obtoku dejavnosti na univerzi in izven nje bodite aktivni in delovni, rešujte svoje probleme.

Da, ravno to želimo. Tak-a dejavnost prevzame; o njej hočemo pisati v prihodnje. Namenjeni smo bolj kot vsa leta doslej poseči, v drobno življenje, delo in aktivnost, pa naj gre za probleme organizacije ali kaj drugega.

Skupni problemi in skupni napor — le tako lahko dosežemo v celoti naš namen. Študentski list, študentje in naša organizacija so in morajo biti eno.

Nova prijateljstva

V dneh od 14. avgusta do 2. septembra se je na Poljskem mudila kot gost poljskih študentov skupina 18. ljubljanskih in 11. beogradskih študentov. V istih dneh pa je bila pri nas v taboru v Ankaranu tudi skupina poljskih študentov.

Skupina naših študentov je skupaj z ostalimi skupinami inozemskih študentov prebivala večinoma v študentskem pošt-nem domu v Kazimierzu ob Visli. V njem je bilo več kot polovica poljskih študentov, preostale prostore pa so zasedli študentje iz Kitajske, Sovjetske zveze, Vzhodne Nemčije, Bol-garije, Švedske, Holandije, Norveške, Danske, Italije, in Španije.

Med letovanjem je bilo nekaj predavanj. Predsednik centralne odbora poljske študentske organizacije je predaval o študentski organizaciji na Poljskem. Član jugoslovanske skupine študentov je govoril o na-

šem sistemu študija in o družbenem upravljanju univerz. Za sistem študija so se poslušalci zelo zanimali, za probleme družbenega upravljanja univerze pa manj, predvsem zato, ker jim je ta problem ostal še precej nejasen.

Poljski študentje so poskrbeli tudi za kulturni in zabavni program. Priredili so lep tabor-ni ogenj, nastopili pa je tudi poljski študentski zbor, ki je žel obilo priznanja. Uspel je tudi ples v maskah, kjer je prišla študentska iznajdljivost in razposajenost v polni meri do izraza.

Poljski študentje so inozemskim kolegom razkazali tudi svojo lepo in s kulturnozgodovinskimi spomeniki bogato domovino. Peljali so jih v znani Lublin, Krakow in Varšavo, v nacistični koncentracijski taborišči Majdanek in Oshvietz, v razkošno urejeni planinski turistični kraj Zakopane ter v Chopenov rojstni kraj.

Ceprav se srečanje na Poljskem ni odlikovalo po kakem posebnem programu, pa saj takega namena niti ni imelo, je povsem spontano veliko pripomoglo k medsebojnemu spoznavanju in zblizjevanju študentov različnih narodov.

Srečanje z ljudmi

Spomine bom pisal, ko bom star

Pred zaprtimi vrati stoji nekaj letov. Z zanimanjem ločijo posamezne glasneje izgovorene besede. Izpiti.

Stopim bliže: »Ima prof. Rostohar izpite?«

Nekoliko me je skrbelo, če me bo mogel dr. Rostohar sprejeti, ker je bila ura že čez dve. Pa mi je kljub temu ustregel.

Prof. Rostohar bo prihodnje leto praznoval svojo 80-letnico, toda človek mu tako visoke starosti res ne bi prisodil. Letos so ga upokojili, vendar bo še naprej predaval kot honorarni profesor, ker je na oddelku za psihologijo res nenadomestljiv.

— Ta upokojitev je pravzaprav že tretja v mojem življenju, je dejal. Prvič so me upokojili Nemci leta 1939, ko so okupirali Češko, drugič pa Čehi ob moji 70-letnici.

Ob prvi svetovni vojni je bil mobiliziran. Proti koncu vojne se je kakor mnogi drugi jugoslovani boril za nastajajočo državo Jugoslavijo. Ko sem ga vprašal, kako je bilo v teh dneh, se je nasmehnil in zamislil. Govorje je pred njegovimi očmi vstal mladi nadporočnik Rostohar, ki je proti koncu vojne z balkona Bežinskega dvorca (današnje univerze) zapregel volake in oficirje za novo Jugoslavijo; nato s svojimi voljaki zasedel slovensko ozemlje in razoroževal avstrijske enote; povpeljal akademski legiji ob Vrbskem jezeru; ob plebiscitu vložil vse sile v agitacijo za Jugoslavijo in delo, ki je bil na vrhu, da je večina glasovala za Jugoslavijo; dal generalu Maistru pobudo, da je zasedel Maribor in deli Štajerske, ki bi drugače najbrž ostala pod Avstrijo.

— Po končani vojni sem bil, je nadaljeval, v vladni komisiji za ustanovitev slovenske univerze. Toda ker so klerikalci in liberalci nasprotovali, da bi bil postal profesor na ljubljanski univerzi, sem odšel na prav takrat ustanovljeno Masarykovo univerzo v Brno.

Kakor povsod, je tudi tu zastavil vse svoje sile. Ustanovil je institut za psihologijo in institut za eksperimentalno psihologijo. Prišla je druga svetovna vojna: Nemci so na Češkem zaprli vse visoke šole, profesorje pa upokojili. Najprej je profesor deloval kot aktivist v domači: Bregah pri Krškem. Nemci so ga uleteli in oddali na smrt.

Vendar se mi je z dvaintridesetimi drugimi na smrt obsojeni mi jetniki posrečilo pobegniti, se je nasmehnil. Po končani vojni sem spet šel na Češko, vendar sem moral leta 1948 ilegalno zbežati v Jugoslavijo, ker nisem hotel podpisati informbirovske izjave. Od takrat predavam na ljubljanski univerzi.

Vprašal sem ga, kako se razume s svojimi študenti. Odgovoril je: — Z njimi sem kar zadovoljen, enako tudi z njihovim njihovega znanja. Seveda jih je med njimi tudi nekaj, ki nimajo prave delovne vneme, toda večina jih je resnih in prizadevnih. Začeli smo z osmimi študenti — sedaj pa jih imamo 150. To dokazuje, da zanimanje za tovrstni študij hitro narasta, kar je razveseljujoče, saj tega kadra pri nas še vedno primanjkuje.

Vprašal sem ga še o psihološkem institutu.

— Ta pa dobro napreduje, je dejal. Z uveljavitvijo novega univerzitetnega zakona se bodo ustanovili novi industrijsko-psihološki, klinični in pedagoški oddelki, ki so neobhodno potrebni zaradi razvoja naše industrije, zdravstva in šolstva.

SREDIŠČE VARŠAVE

REVILIJA 57

Studentje smo dobili revijo. Mladi rod slovenskih književnikov — študentov bo v njej lahko izpovedoval svoja stremeljenja, svoje velike in male probleme, sebe samega. Na tej njihovi ustvarjalni poti pa jih z vsemi močmi podpiramo z nasveti in mišljenji — z iskreno kritiko.

Tri lastnosti nam razodeva prva in druga številka Revije 57, ki so v našem povojnem revijalnem življenju že skoraj neznanke: močno umetnost, resnično prizadeto problemskost in skladnost hotenja leposlovcev in esejistov. K tem trem odlikam dodajamo še, da so se okrog revije strnili skoraj vsi pomembni, z literaturo in kritiko ukvarajoči se mladi slovenski književniki, ki se ukvarjajo z novim človekom.

Našemu porečilu ne gre, da bi se spuščalo v razpravljanje s posameznimi pisci, od katerih gradi vsak svoj miselni in čustveni sistem v odnosu do sveta, niti se ne bo trudilo, postavljati svoja lastna stališča. S tem pa ni rečeno, da bi se z vsako misli-

več Vsaka mlada umetnost, ki se iz takšnega stanja rodi, je nujno najprej zelo občutljiva za moralno zadržanje svojega časa. To njeno prizadevanje je v začetku sicer še

NA KULTUR NI STRANI:

Podlistek: Boris Piljnjak: Stvari
Pesmi: Veno Taufer, Gregor Striša in Jože Snoj
Pro et contra: Kulturna dejavnost Zveze študentov
Portret mladih: Marija Bitenc
Umetnost: Mayer in Černigoi
Poročila: Gledališki festival v Erlangenu, »Ans Frank« v Celju itd.

Odkritje spomenika heroju Toietu Tomšiču

V soboto, 12. oktobra bo ob 16.30 otvoritve nove osnovne šole na Poljanah, ki bo nosila ime heroja Toneta Tomšiča. Obenem bo tudi svečano odkritje spomenika Tonetu Tomšiču. Spomenik, ki bo stal pred novo osnovno šolo, je izdelal akad. kipar Boris Kalin. Odkritje spomenika sovpada s petnajsto obletnico ustanovitve prvih štirih slovenskih brigad. Ob odkritju bo govoril tov. Janez Vipotnik, sekretar OK ZKS.

VI. Kongres Ljudske Mladine Slovenije je dal pobudo za novo obdobje ustvarjalnosti, poleta in borbe mladine za socialistične odnose in miselnost v naši družbi. Dnevi v Celju so bili polni iskrenih želje — stopiti znova korak naprej. Misli naših mladih dokazujejo to v polni meri, naši starejši tovariši pa potrjujejo, da je naša pot pravilna in edino mogoča...

Mladina hoče postati nosilec napredka socialistične miselnosti in socialističnih odnosov. Z zavestjo, da ima v sebi dovolj moči, poguma in ustvarjalnosti za uresničitev ciljev in smotrov socialistične družbe, gleda mladina v bodočnost z velikim zaupanjem. Mladina se je v obdobju borbe za višje socialistične družbene odnose vključila v javno življenje v vsej svoji celoti in podprla napredne

težnje. Pokazalo se je, da so vse demokratične oblike upravljanja, od delavskih svetov do fakultetnih svetov na naših univerzah, mladini zelo blizu, postale so takorekoč nujnost in potreba. Ugotovimo lahko velik vzpon družbene zavesti mladine. Le-ta predstavlja silo, ki je pripravljena podpreti boj za višje oblike družbenega življenja, zato ji je potrebno omogočiti družbeno uveljavljanje. Zahteva, naj ima današnja mladina, naša mlada generacija, polno mesto in odgovornost v družbi, je postala že osnovna potreba.

Demokratični razvoj družbenega upravljanja je pri nas omogočil, da se je mladina tako široko in polno uveljavila na vseh področjih družbenega življenja. Rezultati tega se poznajo v našem celotnem družbenem življenju.

bleme študija, ampak tudi čim aktivnejše sodelovanje in posegati v naše politično-ideološko, v naše kulturno, znanstveno in družbeno dogajanje. Novo delo zahteva novih pobud in novih prizadevanj. Mladina jih bo reševala skupno s svojim vodstvom, ki je novo, mlado in polno delovnega poleta. V novem vodstvu CK LMS je 57 kolegov, med njimi mnogi študentje, naši predstavniki pa Francka Strmolec, Tone Nedog in Janez Vrhunc, predsednik UO ZSJ in sekretar Univerzitetnega komiteja ZKS, ki je izvoljen v predsedstvo

V Akademskem kolegiju so odvzeli 75 postelj, nadomestilo pa smo dobili v dveh novih blokih v Gerbičevi ulici. Bloka bosta pod upravo Studentskega naselja. V ta dva bloka bodo sprejemali predvsem novince.

REVIZIJA V DOMOVH

Ker je naval na študentske domove izredno velik in ker se je pokazalo, da stanuje v domovih tudi nekaj študentov, ki do tega ugodnosti niso upravičeni, se bo v vseh študentskih domovih izvedla revizija vseh stanovalcev. Dogodilo se je celo, da so v domu stanovali še ljudje, ki so že zdavnaj diplomirali, ali pa taki, ki sploh niso bili člani ZSJ.

Zakon o univerzi

Najtežja bo izvedba

S 5. julijem je pričel veljati republiški zakon o Univerzi v Ljubljani. Marsikje je z odločno kretjo presekali gorjanski voz stajanja, ki je doslej vladalo na naši univerzi. Zato lahko njegove pozitivne strani samo pozdravimo, zamisliti pa se moramo nad vprašanji, ki se bodo nedvomno pričela pojavljati, oziroma se že pojavljajo, ob njegovem izvajanju v praksi. Pri tem študentje ne bomo smeli stati ob strani.

Po mnogih nasprotujočih si predlogih in mnenjih je zakon končno določil strukturo naše univerze: univerza v Ljubljani obsega 9 fakultet: naravoslovno; filozofsko; pravno; ekonomsko; fakulteto za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo; fakulteto za elektriko in strojništvo, fakulteto za rudarstvo, metalurgijo in kemijsko tehnologijo; fakulteto za splošno medicino in stomatologijo; fakulteto za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo. Te določbe so že v veljavi.

Cleni, ki govorijo o ureditvi študija, nas vsekakor zadevajo mnogo bolj. Naj naštejemo nekatere! 15. člen določa: študij na fakultetah daje študentom visoko strokovno izobrazbo v določenih stroki in ustrezno politično in ekonomsko izobrazbo.

Tu se torej ponovno načenja problem idejno-politične vzgoje študentov, ki jo je univerza doslej zanemarjala.

Cleni 20., 22. in 59.

To so členi, ki v vsem zakonu najneposredneje zadevajo doseženi neurejeni stanje v univerzitetnem študiju.

20. člen ureja trajanje študija na največ 8 semestrov, na fakulteti za splošno medicino in stomatologijo pa na največ 10 semestrov.

22. člen pravi: študijski načrti, programi in pravila študija morajo biti za vsako fakulteto izdelani tako, da lahko študent do konca zadnjega semestra opravi vse izpite in tudi diplomsko delo, če je predpisano. S študijskim načrtom se lahko zadnji semester pouka pridrži samo za diplomsko delo.

59. člen pa navaja, kdaj izgubi študent statut študenta: če ne diplomira do konca zadnjega semestra; če ne opravi v določenem času obvezne študijske prakse ali tistih izpitov, ki ve-

kona, ker ne omogočajo končanja v 8. oz. 10. semestru. Načrte in programe bo torej treba revidirati, skriti in izločiti vse nepotrebno in nesodobno.

Jasno pa je tudi, da neustrezni programi in načrti niso edina ovira za normalni študij. Drugi vzrok za predlog študij so nedvomno slabi socialno-ekonomski pogoji študentov. Znano je, da prejema študentje le majhen odstotek študentov, velika večina ostalih pa ima neurejene ekonomske pogoje za študij. Menda je vsakomur jasno, da ne more študent, ki si mora del dneva služiti denar za življenje, študirati enako hitro in enako uspešno kot tisti, ki ima urejen gnetil polja.

Tu so prizadeži predvsem otroci iz delavskih družin. Kako bi se to dalo upoštevati pri izvajanju določb o trajanju študija, menda še ni nikomur prav jasno.

Pri sestavljanju novih študijskih načrtov in programov je vprašanje, kako bodo na stvari gledali predavatelji sami in kakšne kriterije bodo uporabljali pri določanju obsega snovi, ki bi jo moral predelati povprečen študent v predpisanih osmih oz. desetih semestrih. Paziti bo treba, da ne bo sestavljanje novih študijskih programov in načrtov ostalo le formalnost, ki bi se je predavatelji v resnici ne držali

NAŠI PROBLEMI

Ijajo po študijskem načrtu kot pogoj za vpis v višji semester. Z izgubo statusa študenta seveda izgubi tudi vse ugodnosti, ki so s tem zvezane, obdrži pa pravico opravljanja izpitov.

KAKŠNI BODO NOVI ŠTUDIJSKI NAČRTI IN PROGRAMI?

Študijske načrte, programe in pravila študija bodo določali statuti posameznih fakultet. Študijski načrt mora obsegati seznam obveznih predmetov, karakteristiko njihovega študija, njihovo časovno razporeditev in število ur. Študijski načrt mora tudi določiti obvezno študijsko prakso.

Študijski program v skladu s študijskim načrtom podrobneje določa snov in obseg snovi za posamezne predmete ter oblike študija.

S pravili študija pa se določijo pogoji za opravljanje in poveljanje izpitov, izpitni termini in določbe izpitnega režima. Sedanj zakon določa, da je možno opravljati izpit le trikrat.

Jasno je, da sedanji študijski načrti, programi in pravila študija ne ustrezajo določbam za-

da bi torej ostalo vse pri starem. Doseči bo treba tudi, da bodo predavatelji predmetov, za katere ni učbenikov, izpredavali v določenem času vso v programu določeno in torej tudi pri izpitih zahtevano snov.

Naloge posameznih fakultetnih uprav in svetov so torej pri sestavljanju fakultetnih statutov, posebno pa še pri izdelavi študijskih načrtov in programov, velike in težke. Na nekaterih fakultetah se jih že uspešno lotevajo, drugod pa se bodo morali z njimi še spoprijeti.

Pri vsem tem tudi mi, študentje ne bomo smeli stati ob strani. Se bolj poglabljeno bomo morali študirati vsa vprašanja v zvezi s študijem, izdelati svoje predloge in pripombe in skušati doseči, da jih odgovorni organi tudi upoštevajo. Pod pojmom »študijski program« moramo razumeti predvsem snov, ki se zahteva pri izpitih. Zato moramo začeti kritično analizirati vsak predmet posebej. Nekateri profesorji nam sicer odrekajo sposobnost, da bi znali ločiti nebitno od bistvenega, nepotrebno od potrebnega. Toda z

(Nadaljevanje na 5. strani)

viharne. Vse je živo prizadel univerzitetni zakon in vsak si ga je skušal razlagati po svoje. Študentje so govorili o nerealnosti zakona, o novi situaciji glede materialnih življenjskih pogojev študentov o odporu profesorjev do novega zakona o programih in učnih načrtih, ki bi se morali na novem zakonu temeljito revidirati in skriti, kar pa se ne bo zgodilo, o tem, kako je potrebno preprečiti zakon in se za njega boriti; da je v interesu študentov, da se borimo za stvarno uresničitev novega zakona.

Potrebni bodo veliki napor, da se bodo vsaj osnovna vprašanja urenila. Zaključek: popril bomo Univerzitetni zakon, se borili zanj, obenem pa pričakujemo vso pomoč in podporo tistih, ki so nam dolžni pomagati in ki si resnično žele preoblikovanje naše univerze v sodobno visoko šolo in znanstveno ustanovo.

Naša mednarodna študentska dejavnost se končno le bližati obliki dela, ki fiziognomiji študentske organizacije najbolj odgovarja.

Priznati moramo, da so tovariši, ki delajo v našem mednarodnem odboru, vložili mnogo truda v organiziranju in izvedbi študijskega programa. Znano je, da prejema študentje le majhen odstotek študentov, velika večina ostalih pa ima neurejene ekonomske pogoje za študij. Menda je vsakomur jasno, da ne more študent, ki si mora del dneva služiti denar za življenje, študirati enako hitro in enako uspešno kot tisti, ki ima urejen gnetil polja.

Tu so prizadeži predvsem otroci iz delavskih družin. Kako bi se to dalo upoštevati pri izvajanju določb o trajanju študija, menda še ni nikomur prav jasno.

Pri sestavljanju novih študijskih načrtov in programov je vprašanje, kako bodo na stvari gledali predavatelji sami in kakšne kriterije bodo uporabljali pri določanju obsega snovi, ki bi jo moral predelati povprečen študent v predpisanih osmih oz. desetih semestrih. Paziti bo treba, da ne bo sestavljanje novih študijskih programov in načrtov ostalo le formalnost, ki bi se je predavatelji v resnici ne držali

(Nadaljevanje na 5. strani)

mladine s terenom. Naši študentski klubi kar zadovoljivo opravljajo svojo misijo med prebivalci rodnega kraja in mladino ter so le redki primeri, ko gre v tej dejavnosti bolj za formalnost, kot pa za stvarno pomoč in delo na terenu. Poleg tega so danes naši študentje politični delavci in organizatorji v mladinskih organizacijah, občinskih odborih, raznih strokovnih in drugih komisijah pri svetih in odborih, kulturnih in športnih društvih, vendar ne kot predstavniki Zveze študentov, marveč kot samostojni ljudje, kateri so po lastnem prepričanju in želji poprijeli za to ali ono delo. Tak način vključevanja se nam zdi edino pravi, saj gre za delo, ne pa za formalnost.

Poleg tega je bilo letos ustanovljeno pri Univerzitetnem odboru literarnoglaslo mladini književnikov — »Revija 57«. Okoli te literarne revije se je takoj po njeni ustanovitvi spletel niz bolj ali manj odgovornih miselnih, ugotovitev, očitkov, ki ne merijo zgolj na uredniški odbor revije, pač pa tudi na Univerzitetni odbor, oziroma predsedstvo. Naše stališče je jasno: Smatramo, da mora mladi rod slovenskih književnikov imeti svojo revijo, kamor bo izpovedoval svojo radost in bolečino do življenja v katerem živi. Ker pa ta mladina rod v veliki večini predstavlja mlajši književniški študentje, je dolžnost študentske organizacije, da v svoji dejavnosti skrbi poleg drugega tudi za tovrstno problematiko. Revija je in mora biti odprta vsem, ki želijo sodelovati v njej in s tem pomagati pri ustvarjanju njene fizičnosti. Kar se pa tiče idejne smeri, kvalitete, pestrosti in drugih značilnosti, želimo, da nam v teh naporih pomagajo vsi, ki na ta ali drugačen način lahko prispevajo, tako s svojo kritiko, z neposrednim sodelovanjem, nasveti in miselnimi, tako da bo revija ob naših naporih in pomoči za to dejavnost poklicanih, postala stvarno ogledalo našega mladega življenja, človeka in družbe.

Poleg komisij: za šport, tisk in podobno, smo imeli še vrsto predavanj o mednarodni politični situaciji, o gospodarskih problemih, o vlogi mladega intelektualca v naši družbi, o problemih univerzitetnega sistema, študija in o vlogi književnika v naši družbi. Predavali so tovariši: dr. France Hočvar, Janez Vipotnik, Stane Kavčič, Bogdan Osoinik in profesor Boris Zihner. Najbolj so nas navdušili Janez Vipotnik, Stane Kavčič in Bogdan Osoinik. To so bila kvalitetna predavanja, katerih osnovna vrednost je bila v tem, da so predavatelji znali pristopiti k mladim ljudem s tisto neposredno pristojnostjo, katere je ustvarila tako vzdušje, da so študentje iskreno izpovedali svoje misli in skrbi. Ta predavanja so bila manifestacija naše notranje svobode — svobode socialistične miselnosti slehernega izmed nas. S teh predavanj so mladi ljudje odšli očisti in so še ves dan in pozno v noč nadaljevali s privetnimi razgovori. Takega odnosa si želimo in tako hočemo, da se nas vzgaja. S takimi in podobnimi vtisi in občutki smo zapuščali seminar. Stirinast dni smo bili skupaj, se spoznali med seboj, delali in mislili o naši organizaciji in si obenem nabrali novih moči za nadaljnje delo in boje.

Urednikov koš

Pod tem naslovom objavljamo v prvi številki novega študijskega leta rubriko, katere namen je urediti zvezo med našimi bralec in uredništvom. Na vsa pisma, ki nam jih boste poslali, pa naj bodo podpisana ali ne, bomo tu odgovarjali. Pišite nam, kaj vam je všeč v Tribuni in kaj vam ni. Zakaj? Kaj bi bilo lahko po vašem mnenju boljše in kaj bi vi drugače opisali in uredili. Le na tak način bomo uspeli izboljšati in prirrediti kvaliteto lista tako, da bo vsem všeč.

Torej: pero v roke (lahko tudi svinčnik) in pišite na Uredništvo TRIBUNE, Urednikov koš, Mikičeva 5a.

Filozof R. A. nam v pismu očita, da pišemo premalo o problemih filozofske fakultete, o težavah diplomiranih študentov, ki »zagazajo« v šolske nezgode in se nimajo kje pritožiti.

Mnenje tovariša R. A. je pravilno in njegov občutek je na mestu. Problem, ki nam ga predstavlja nam je znan, morda bi lahko dodali še problem učnih načrtov na gimnazijah in na srednjih šolah. Vse to so stvari, ki si cer niso direktno študentske, a vendarle spadajo predvsem v naš list. Tovarišu R. A. hočemo odgovoriti le to, da nameravamo v letošnjem letu obdelati te probleme. Pišite nam še kaj, vi tovariši R. A. in tudi drugi, o tem in še o drugih problemih, ki so na vaši fakulteti ker številni.

Študentska medicinska Z. M. nam piše, zakaj ne propagiramo v našem listu »studium generale« in zakaj študentska organizacija tu ne dvigne svojega glasu.

— Mi smo o »studium generale« že pisali, pa smo nameravali na gluh ušesa tako pri univerzitetnih oblasteh kakor pri študentih samih. Zdi se nam, da so danes prav vsi dokaj dobro informirani, kaj je to in čemu naj služi »studium generale«. Prepričani smo, da je taka vzgoja zelo potrebna, ne samo na medicini ali tehniki, temveč tudi drugod. Vse pa je odvisno od aktivnosti študentov in združenj na posameznih fakultetah. Prav radi bomo objavili vsa poročila in težnje, ki se bodo pojavile s tem v zvezi kjerkoli. Pišite nam še!

»Kolega, 100 din prosim!«

MLADINA IN SODOBNI INDUSTRIJSKI RAZVOJ

V juliju lanskega leta je CK LMJ organiziral v Dubrovniku seminar z naslovom »Mladina in sodobni industrijski razvoj«. Na seminarju so razpravljali o velikem številu problemov današnje mlade generacije, ki se porajajo v zvezi z burnim sodobnim industrijskim razvojem.

Seminarju so se udeležili predstavniki petnajstih držav. Domači in tuji strokovnjaki, so pripravili več zanimivih predavanj. Vrsto referatov pa so imeli tudi sami udeleženci.

Prav na kratko prinašamo prikaz o temah, o katerih so razpravljali udeleženci seminarja.

Sodobni tehnični napredek in družbeni odnosi.

Vsa diskusija je izhajala iz splošne predpostavke, da sta tehnični napredek in družbeni razvoj najtesneje povezana. Zgodovina nam dokazuje, da je družbeni razvoj dejansko razvoj delavnih orodij, razvoj sredstev, s pomočjo katerih človek obvladuje naravo in prilagaja naravno materijo svojim potrebam. To posebno jasno dokazuje zgodovina moderne družbe, ki začenja z industrijsko revolucijo. To k. i. imenujemo prvo industrijsko revolucijo, bi poenostavljeno

odgovarjalo iznajdbi parnega stroja. Vse družbene spremembe so bile pravzaprav rezultat dejstva, da je človek lahko uporabljal ogromne količine mehnične energije, mnogo močnejše, kot pa je moč njegovih mišic.

To neprestano revolucioniranje delovnih sredstev in s tem povezanih družbenih sprememb, je privedlo do nastanka monopolističnega kapitalizma (imperializma). Nasprotja, ki jih vsebuje tak razvoj v kapitalizmu, namreč nasprotja med obstoječimi možnostmi proizvodnje in omejeno potrošnjo morajo priti do kritične točke in v krizah kapitalističnega gospodarstva, ki dokazujejo, da je struktura kapitalizma prišla do tistih mej, preko katerih ne more več zagotoviti nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja. Nastopiti so morale nove spremembe in sicer take, ki bi zagotovile reguliranje procesa gospodarskega dogajanja v pogojih nove strukture in nacionalnih razmerij. Nadaljnji tehnični napredek na osnovi danih družbenih odnosov je zahteval neko telo, ki bi imelo regulatorsko vlogo. Seveda bi ta vloga izhajala iz splošnih interesov kapitalističnega gospodarstva. Torej, razširitev družbenega okvira razvoja

proizvajalnih sil. V kapitalističnih družbenih odnosih pa se lahko to doseže samo z intervencijo države in gospodarskem življenju dežele.

Z razvojem je torej nastala kolektivna iniciativa združenih kapitalistov, ki pa je seveda morala biti korigirana in dopolnjena z intervencijo centralnega skupnega organa — države. Vse to je bilo na osnovi privatne lastnine in v osnovi zasnovano na »privatni« iniciativi z različnimi korekturami in dopolnitvami.

Nadaljnji družbeni razvoj pa nujno zahteva vso iniciativno vsakega neposrednega proizvajalca, njegovo osebno materialno zainteresiranost v okviru splošnih interesov. To pa se lahko ustvari samo z neposredno povezavo neposrednih proizvajalcev s proizvodnimi sredstvi na osnovi splošnega skupnega lastništva nad njimi. Funkcija proizvodnje in funkcija upravljanja je tako združena v rokah proizvajalcev.

Najnovejša etapa tehnike nam prinaša nove spremembe v razvoju delovnih orodij. Kakšne in katere so te spremembe?

V prvi vrsti moramo omeniti spremembe na področju energetike. Vse analize dokazujejo, da je življenjski stan-

dard premo sorazmeren porabi energije na potrošnika. Zato je treba zagotoviti še ogromne količine energije za odpravo razlik v življenjskem standardu razvitih in nerazvitih dežel, kar bo omogočilo nadaljnji nemoten porast v vseh delih sveta. Omeniti moramo, da se je poraba energije v zadnjih 50 letih podvojila. Temu pa moramo dodati še to, da največji del človeštva živi še vedno v nenavadno težkih pogojih. Potrošnja teh ljudi je pogostoma stokrat manjša od navadne.

Kje so torej izvori iz katerih bomo lahko črpali za te potrebe? O nuklearni energiji se mnogo piše in govori. Tu naj omenimo samo to, da brez ozira na današnje stanje stvari, t. j. na vprašanje ali so nuklearne centrale rentabilnejše od klasičnih in, ali so rešeni vsi tehnični problemi njihove eksploatacije, da so ljudje pristopili k novemu neizčrpnemu viru energije, ki je povezan s samo strukturo materije.

Sončna energija. Vsak dan pada s sonca na zemljo tisočkrat več energije, kot pa se jo proizvaja v vseh naših centralah. Na stredo hiše srednje velikosti pade 500 krat več energije, kot pa jo porabi po-

polna elektrificirano gospodinjstvo. V zadnjih letih resno poizkušajo, kaj naj pripelje do uspešnega načina za uporabo sončne energije.

Seveda je vse to šele v začetnih fazah: toda izvori so tu. Na drugi strani pa so izvori klasičnih surovin omejeni. Če bi se n. pr. življenjski standard vseh ljudi enkrat dvignil na nivo ZDA, bi se osnovni izvori za današnji industrijski izpadi v 25. letih.

Nadaljnje osnovne karakteristike sodobnega tehničnega napredka so: intenzivna mehanizacija in avtomatizacija proizvodnega procesa. Pod mehanizacijo pojmujeemo nadomestitev fizičnega dela z delom strojev, delavec samo neposredno upravlja stroj. Proces mehanizacije težkih in naporih del je že zelo razvit. V razvitih deželah uporablja že n. pr. pri gradnji central za zemeljska dela 98 odstotno mehanizacijo. Podobno je v poljedelstvu. Okrog 90 odstotkov vseh poljedelskih del opravijo stroji.

Pod avtomatizacijo proizvodnje pojmujeemo upravljanje takih strojev, ki ne zahtevajo neprestano delavčeve prisotnosti. Delavec stroj samo pripravi za delo, ga spusti v pogon in stroj dela sam.

Se višja stopnja je kom-

pleksna avtomatizacija. Tu stroj brez človekove pomoči vrši ne samo osnovne delovne operacije, pač pa tudi pomožne: različne prenose izdelka, kontrola procesa in kvalitete proizvodnje itd. V tak stroj pridejo kosti železa, zapuščajo pa jih gotovi izdelki.

Na seminarju so razpravljali še o telemehanizaciji — upravljanju in kontroli avtomatskih strojev na daljavo, o uporabi elektronike v proizvodnji itd. Vendar nam prostor ne dopušča, da bi o tem pisali kaj več.

Položaj, šolanje in vzgoja mladih ljudi v pogojih modernega industrijskega razvoja

Proces uvažanja najmodernejših tehnoloških metod ima zelo kratko zgodovino. Samo najbolj razvite dežele lahko že sedaj gradijo popolnoma avtomatizirane tovarne. Velik del dežel pa šele sedaj uvaja doslej najmodernejše metode proizvodnje. Zato je popolnoma prirodno, da je današnja mlada generacija najbolj zainteresirana za nove tehnične procese, kajti ti so njen intimni problem. Pa ne samo tehnične, tudi družbene, ki so s prvimi in nebežnimi zvezi.

V prelomnih razdobjih človeške zgodovine, kot je to danes, ko izginjajo stari in se

formirajo novi družbeni odnosi, je mladina navadno nosilec novih idej in enu izmed glavnih sil gibanja. Mladina manj ovirajo stara pojmovanja in lažje sprejema nove poglede. Razen tega so nove generacije že po naravi nezadovoljne z obstoječim stanjem. Mladina sprejema staro dediščino in na njeni osnovi postavlja nove zahteve, zahteva več od življenja. To prirodno nezadovoljstvo mladine z obstoječim stanjem pa je lahko različno usmerjeno in od tega so odvisni rezultati. Če se mladini pokaže jasna perspektiva, postane gonilna sila in nosilec napredka. V nasprotnem primeru pa se pojavi brezperspektivnost, ki se odraža v egoizmu, anarhiji, pomanjkanju občutka za družbeno odgovornost itd.

Na drugi strani pa so ustvarjeni (vsaj v razvitih deželah) taki materiali pogoji, ki, če so pravilno izrabljeni, dajejo možnosti za vsestranski razvoj človeške osebnosti. Krajanje delovnega časa in njegovo zmanjševanje na minimum (ki ga omogoča avtomatizacija), daje proizvajalcu možnosti za osebnostni, ekonomski in kulturni izpopolnjevanje. To postopoma vodi do likvidacije razlik med umskim in fizičnim delom.

Tretje mednarodno študentsko srečanje v Ljubljani

NAJBOLJ USPEŠNO

Med 24. julijem in 1. avgustom se je zbralo letos v Ljubljani 42 študentov iz vseh koncev sveta. Prišli so iz Anglije in Škotske, iz Nemčije, Avstrije, Švedske in Finske, nadalje iz Francije, iz Italije in Grčije, iz Poljske, iz Romunije, pa celo iz daljne Kitajske, iz Indije, Burme in ZDA. Bili so to v glavnem uradni predstavniki in vodilni funkcionarji posameznih študentskih organizacij in nacionalnih unijskih 15 držav. Prišli so v Ljubljano na mednarodno študentsko srečanje, ki ga je organizirala letos že tretjič za povrstjo Zveza študentov ljubljanske univerze. Med bivanjem pri nas so si ogledali več turističnih in drugih zanimivosti naše dežele. Obiskali so Bled, v Kranju so si ogledali tovarno Iskro, bili so pri Urhu, v partizanski bolnišnici Franji, in v Škocjanskih jamah. Srečanje so zaključili v Ankaranu pri Kopru.

Naša študentska organizacija je priredila za kolege iz tujine štiri predavanja. Najbolj zanimivi in najbolj uspešni sta bili predavanja: o mednarodnih problemih v preteklem letu (predavatelj tov. Mirko Milutinović — svetnik pisarne predsednika republike) in o družbenem upravljanju na univerzah in visokih

menjali svoja stališča glede političnih vprašanj, da bi živel nekaj dni skupaj in da bi razpravljali med seboj v nesebičnem zaupanju. Spoznali smo tu, da smo vsi pravzaprav iste rase, čeprav govorimo različne jezike in nas ločijo tudi druge razlike. Mladi ljudje imajo gibčne ideje; če spoznamo resnico, spreminijo

Franciji in da bomo tako imeli priložnost povrniti jim vsaj nekoliko tiste toplote, kot smo jo bili deležni pri vas.

Pohvalno so se izrazili o seminarju tudi predstavniki kitajskih študentov, ki študirajo v Beogradu. Sekretarka zveze študentov Škotske Valerija Birkbeck pa je v razgovoru z našim dopisnikom omenila tudi nekatere probleme svoje organizacije. Tu di škotski študentje si prizadevajo, da bi sodelovali z drugimi in izmenjali z njimi svoja mnenja. Seveda so imeli mnogo težav in to predvsem finančne. Vendar so se v zadnjem času, zlasti letos, razmere izboljšale. To daje upanje, da se bodo uresničile njihove težnje za iskreno sodelovanje v svetovnem merilu, ne glede na politično prepričanje, rasne, verske in druge razlike.

Eden izmed predavateljev, predsednik Centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije tov. Stambolić, je izrazil mnenje, da lahko v zvezi s srečanjem, kakršno je ljubljansko, optimistično govorimo o mednarodnem študentskem sodelovanju, čeprav tega sodelovanja ne moremo ločiti od sedanjih dogodkov v svetu. Pokazalo se je, da je sodelovanje možno kljub nasprotnemu mnenju nekaterih voditeljev v nekaterih študentskih or-

ganizacijah, n. pr. v Holandiji. Le-ti so mislili, da študenti iz različnih dežel ne bodo mogli več sodelovati med seboj zaradi dogodkov, ki so se odigrali lani v Suezu in na Madžarskem. »Nasprotno,« je dejal tovariš Stambolić, »na osnovi dejstev in akcij organiziranih v tem letu se je pokazalo, da je takšno sodelovanje še nadalje možno. Vsi tisti, ki so skeptično gledali in ki so hoteli izkoristiti dogodke v Egiptu in na Madžarskem za to, da bi pretrgali zveze med različni študentski organizacijami, niso uspeli.«

Tovariš Stambolić je nato hvalil več primerov kot n. pr. svetovne študentske igre v Parizu, kulturni festival v Parizu ob priliki 50-letnice študentske organizacije Francije, mladinski študentski festival v Moskvi in študentski seminar v Dubrovniku, ki so se ga udeležili študentje iz 26 dežel. Nato pa je nadaljeval:

»Mednarodno srečanje, ki ga je organiziral študentski odbor v Ljubljani in ki je postalo že tradicionalno, je s tako velikim številom predstavnikov tudi eden izmed dokazov, da se lahko zberejo ljudje z različnim mišljenjem. Ne pridejo skupaj samo zato, da se seznanijo z različnimi vprašanji, temveč tudi, da se medsebojno približajo in sprijateljujejo, da bi tako pripomogli k večjemu razumevanju in k čim širšemu sodelovanju med študenti na različnih področjih praktične aktivnosti.«

Izjave udeležencev potrjujejo mnenje organizatorjev, da je bilo letošnje mednarodno študentsko srečanje izmed dosežanih treh najbolj uspešnih. Zveza študentov ljubljanske univerze je med drugim navezala stike z mnogimi študentskimi organizacijami v tujini. K uspehu letošnjega srečanja pa so mnogo pripomogli tudi vsi tisti, ki so ga kakorkoli podprli, bodisi z materialnimi prispevki, bodisi s sodelovanjem, ali na kak drug način. Organizatorji se vsem tem iskreno zahvaljujejo.

VI, MLADI NASLEDNIKI...

... ki boste nasledili v prihodnosti ideje mirnega sožitja in razumevanja med narodi, ki se zdaj zastopate te ideje in za katere se boste borili tudi v prihodnje — veselim se vašega dela in želim, da bi se znova srečali tako, kot smo se sedaj, je končal svoj pozdrav posebnim odposlanec generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov Hammarskjöldja, ki je prisostvoval 9. redni letni skupščini mednarodnega študentskega gibanja za Združene narode, v Aarhusu na Danskem.

Posebno obeležje imajo ti in podobni sestanki. V njih ni običajne prenapetosti, želje in stremeljenj po uveljavljanju teh ali onih interesov posameznih predstavnikov nacionalnih združenj. Kaj takega tudi ne bi bilo v ponos tej organizaciji.

Videti je, da gre pot sodelovanja tu v pravi smeri. Vse doslej, pa tudi letos, v tej družbi mladih, ki skušajo po svoje, na svoj način prispevati mednarodnemu sodelovanju, ni bilo študentskih predstavnikov, ki jih pod težo razmer spravljajo v vzhodni tabor. Poljska, njen narod, vodstvo in študenti, so v oktobru storili največji korak, ki jim danes v svetu daje mesto priložnostnega pobudnika za sodelovanje in mir ter bili na letošnjem zasedanju sprejeti kot novi člani te organizacije. Nismo se mogli znebiti misli, da bi bilo koristno, ko bi temu sestanku prisostvovali še nekatere dežele, ki vse doslej niso našle potrebe, da sodelujejo tu in na način, ki je v svojem bistvu koristen in pomemben.

Nekaj dni razprav, razgovorov, stikov s posameznimi predstavniki in končno zasedanje različnih komisij, so v celoti dosegli svoj namen. Določene so smernice in osnove nadaljnjega sodelovanja in zlasti, treba je z vsemi silami podpreti misel, da so danes in da bodo verjetno še jutri, ZN edina pot, edino upanje, edini cilj vseh tistih, ki žele živeti složno drug ob drugem.

In končno, Jugoslovansko študentsko združenje za ZN je doseglo v preteklosti lepe uspehe. Le-te cenijo mnogi. Rezultat tega je, da so Jugoslavlani v iz-

ZAHODNA NEMCIJA

Urednik Freiburskega študentskega časopisa je bil razrešen dolžnosti urednika, zaradi sodelovanja na svetovnih študentskih igrah v Moskvi. Sklep nemških študentov je namreč prepovedal študentom se udeležiti teh iger.

TRIBUNA, list študentov ljubljanske univerze.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva cesta 5a, telefon 31-102. — Ureduje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: Janko Popovič, absolvent prava. — Tekoči račun Komunalne banke 60-KB-1-Z-587. — Letna naročnina 200 din. — Rokopisov ne vračamo. — Tisk Časopisne založniškega podjetja »Slovenski poročevalci«.

Na severu nič novega

PRED NEKAJ VEČ KOT MESECEM DNI SO SE PREDSTAVNIKI NACIONALNIH ŠTUDENSKIH ORGANIZACIJ, UREDNIKI ČASOPISOV, IN OPAZOVALCI ZBRALI V HELSINKIJU NA 7. MEDNARODNI KONFERENCI ŠTUDENSKEGA TISKA. LE NEKAJ VEČ JIH JE BILO KOT OBICAJNO, MORDA JE TEMU PRIPOMOGLA DEŽELA, KI JO MALO KDO POZNA IN IZREDNA PRILožNOST, SPOZNATI NOV SVET, KI HRANI MNOGO ZANIMIVOSTI, KOT PA KONFERENCA SAMA.

Ko smo po nekaj dnevnem razpravljanju zapustili konferenčno dvorano, smo upravičeno spregovorili besedo »na severu nič novega«. Tako je tudi bilo. Vendar sta v enoličnosti tiskovnih konferenc te vrste vnesla nekoliko življenja predstavnik glasila Mednarodne študentske zveze (MSS), ki je nekajkrat nasprotoval mnenju svojih kolegov iz drugih dežel in vnesel pestrost v razpravo, ki je ravno zaradi tega prešla nekajkrat meje prijateljskega in študentskega razgovora. »Posebno obeležje« je dal temu sestanku opazovalec Formoze, ki sicer stalno biva na Dunaju, ki pa je prišel na hladni sever le zaradi tega, da bi zastopal »svoj kitajski narod in nas novinarje v kratkem predavanju spoznal z vsemi problemi svoje dežele«, kot je dejal ob neki priliki. Po vsem tem ni čudno, da so ga mnogi novinarji klicali »Mr. China«, kar je bilo našemu malemu kolegu, ki se verjetno ukvarja z vsem preje, kot s tiskom, močno všeč. Novinarji so pa bili kar nekako veseli, kot da bi kazali, kako dobro poznajo mednarodne probleme. Zato je bilo precejšnje presenečenje, ko je ob neki priložnosti »naš Kitajec« bil naslovljen z »Mr. Formozo«. Vzklik je prišel iz grupe, kjer so stali predstavniki tako ime-

novane realne politike študentskega sodelovanja. Zakaj je sodeloval opazovalec Formoze na tej konferenci, menda nihče ne ve. Svojo udeležbo pa je kar sam označil za nujno in potrebno. Nihče ni protestiral. Menda zavoljo tega, ker tudi v Združenih narodih tega problema še niso rešili in kako naj si potem študentje dovolijo tako odločnost, ki bi morda v bodoče veljala kot precedens.

Srečanje nekaj več kot štiri-desetih predstavnikov je dajalo temu srečanju posebno obeležje. Mišljenj, mnenj in predlogov je bilo več kot dovolj in vsa sreča je, da je treba tudi glasovati, saj v nasprotnem primeru razprav nikoli ne bi bilo konec. Tako pa glasovanje — ta čudežna formula sodobnega razgovora, poenostavlja probleme. Vsa nasprotna mnenja se razblinijo in sklep je mnogokrat soglasen.

Nadaljevanje na 5. strani

Od kod sprememba?

Nemalo nas je presenetila vest, da študentje v Varšavi demonstrirajo. Nič manj ni bila presenečena poljska javnost, ki je v dneh po oktobrskih dogodkih pričakovala od študentske mladine verjetno vse kaj drugega.

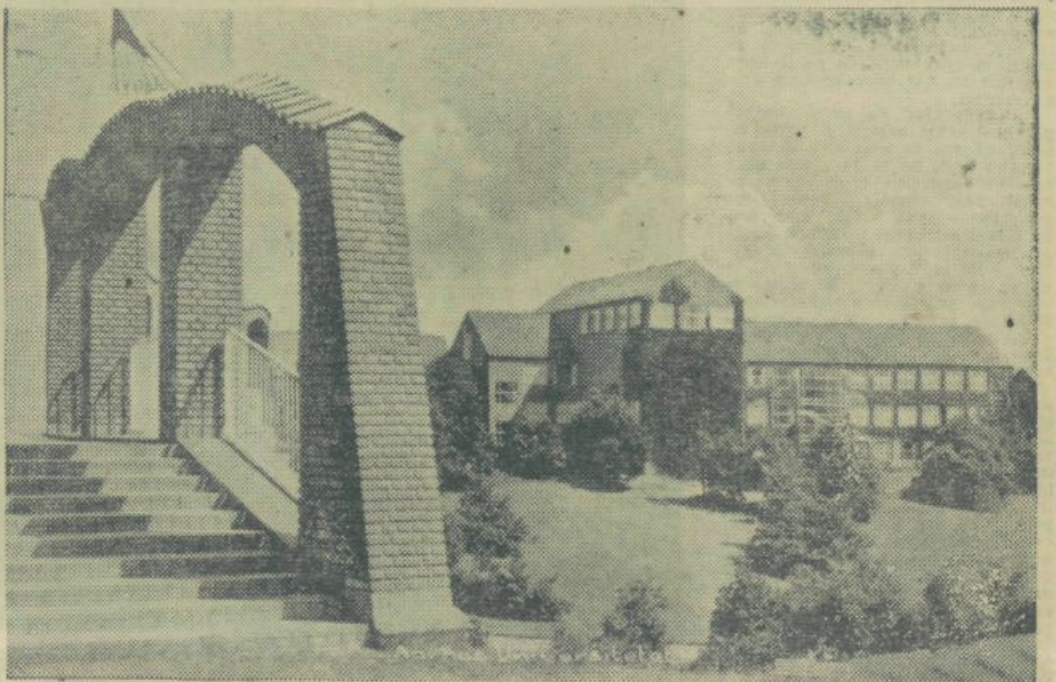
Povod za demonstracije je bila prepoved študentskega lista »Po prostu«, ki je po mnenju sekretariata CK Združene Delavske partije Poljske padel na pozicije jalovega negiranja partijske politike, poleg tega pa netočno prikazoval politični in gospodarski položaj in širil nezaupanje v realnost izgradnje socializma.

To so glavni očitki, po vseh verjetnostih upravičeni. Zanimivo je, da je ta isti list odigral

pomembno vlogo v oktobrskih in predoktobrskih dnevih. Kako je moglo priti tako naglo do teh bistvenih sprememb ni nikomur prav jasno. Resnica je, da se je sekretariat CK ZDPP zaradi tega že nekajkrat razgovarjal z uredništvom, a brez uspeha. Tako je prišlo do odločitve.

Cep rav ne razpolagamo s točnimi podatki, menimo, da ne kaže dogodka posploševati. Poročila govore, da so večino članov, ki so vzbujali negotovost, pisali dopisniki lista. Prav mogoče je, da so nekateri ljudje skušali izrabiti list za svoje namene, ki niso prav nič pošteni.

Predstavniki poljske študentske organizacije so se zbrali v Gdansk in razpravljajo o zadevi.

Univerza v Aarhusu

šolah (predavatelj tov. Peter Klinar). Zanimivo je bilo tudi predavanje tovariša Vula Stambolića, predsednika Centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije, o naporih ZSJ pri zbliževanju nacionalnih študentskih unijskih. O pravni zaščiti človeške osebnosti v socializmu je predaval dr. Konvalinka.

Vsem predavanjem je sledila zelo živahna debata. Udeleženci srečanja so se živo zanimali za probleme naše stvarnosti, kakor tudi za naše poglede na mednarodna srečanja. Debatte so bile še posebno zanimive zato, ker so se zbrali na srečanju študentje z najrazličnejšimi političnimi nazorji iz vseh delov sveta; prišli so tako iz vzhodnih kakor tudi iz zahodnih držav. Vendar jih nasprotujejo si politična prepričanja niso prav nič motila, da ne bi navezali prijateljskih stikov med seboj. Tretje mednarodno študentsko srečanje je bilo primer iskrenega in tovariškega sodelovanja brez političnih in drugih predsodkov. V tem pogledu je bil uspeh tolikšen, da je morda celo presegel prvotno zamišlene okvire.

»Prepričan sem,« je dejal eden izmed udeležencev, dr. Erich Kluzeman, podpredsednik Akademskoga združenja za zunanjo politiko avstrijske lige Zdru-

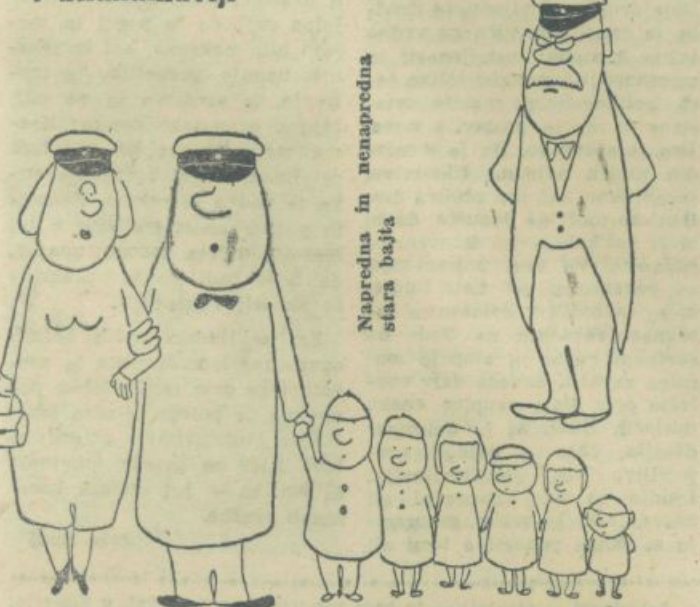
svoje dosežane gledišče, ker niso dogmatiki. In ti mladi ljudje niso samo državljani prihodnosti, ampak tudi predstavniki svojih narodov. Zato bo v prihodnje veliko lažje ustvariti mir v svetu.

Študentje 19 narodnosti so prišli in se srečali, razpravljali so in spoznali isto dejstvo, da vsakdo želi mir in napredek. Takšno srečanje in seminarji so zelo pomemben korak v tej smeri. Indija in Jugoslavija imata veliko skupnih stališč v mednarodnih vprašanjih, med njunimi narodi vlada prijateljstvo, tako da se počutim tukaj, kot doma. Toda tudi drugi tovariši so srečni in zadovoljni. Pravkar smo se šlišli, da bi bilo dobro, če bi se tudi politiki večkrat sestali v takem vzdušju in tako iskreno in pristransko obravnavali mednarodna vprašanja, kot smo jih mi na tem seminarju.

Pierre-Yves Tilberghien, uradni predstavnik študentske zveze Francije, je bil navdušen nad ljubljanskim srečanjem. Pierre-Yves je odgovoren na univerzi v Grenoblu za mednarodne odnose. O tukašnjem seminarju pa je izjavil naslednje:

»Prvič imam priložnost,« je dejal, »da sem prišel v Jugoslavijo in moram reči, da je sprejem, ki so ga pripravili ljubljanski študentje svojim francoskim

V Skandinaviji

ženih narodov v Gradcu, »da se bo sedanje skupno delo med študenti nadaljevalo tudi pozneje, ko bomo prevzeli važnejše politične vloge. Pristransko delo med študenti naj bi se razširilo tudi na politično področje. Zdaj nam je 20, največ 25 let. Tu smo se zbrali z različnimi pogledi, razpravljali smo o najrazličnejših problemih in jih skušali miroljubno rešiti. Če nam je to uspelo sedaj, potem si ne morem misliti, da nam ne bi uspelo tudi pozneje. Človeški odnosni ustvarjeni na takih seminarjih nam bodo pomagali tudi potem, ko bomo prevzeli odgovornejše položaje v naših deželah, da bomo opravičali naše delo v duhu resničnega sodelovanja, kar bo koristilo ohranitvi mira.«

Prav tako je poudaril pomen seminarja tudi mladi elektrotehnični inženir Rajendra Mago, doma iz Indije:

»Naš seminar kaže prizadevanje Zveze študentov Jugoslavije, da bi prišli skupaj študentje tako z vzhoda kot z zahoda in iz

prijateljem presegel vse, kar smo pričakovali. Vse je bilo prirediteljno tako, da je dobil seminar prijateljsko vzdušje, ki je omogočilo vsakomur, da je govoril nepristransko in kar je še važnejše, popolnoma svobodno. Ljubljanski seminar, ki so ga brezhibno organizirali študentje tukašnje univerze, lahko služi kot primer, kako naj bi izboljšali odnose med mladimi ljudmi iz vseh dežel. Javno je, da je prijateljsko vzdušje, ki je bilo ustvarjeno tu, bistveni temelj, ki omogoča še večje razumevanje. Prepričan sem, da so taka srečanja možna kljub različnim mnenjem posameznikov. Lahko obravnava najtežja vprašanja, medtem ko vsakdo izmed nas želi, da bi se ustvarilo prijateljsko vzdušje. Točneje rečeno: francoski študentje žele sodelovati z jugoslovanskimi. V času, ki sem ga preživel tu, sem lahko ugotovil, da mnogo prebivalcev Ljubljane pozna Francijo in govori francosko. Upam, da bomo lahko kmalu sprejeli spet številne jugoslovanske študente v

vršnem odboru te organizacije in sploh v tem pomembnem gibanju, dobili znova priznanje. — Predsednik jugoslovanskega združenja Miloš Bjelić je ponovno izvoljen za podpredsednika in to je dovolj jasno priznanje našemu delu.

Tisk je odigral važno vlogo v borbi za socialistično demokracijo na Poljskem. Novinarji in publicisti so se trudili, da bi čim več neje odražali napredna sremljenja in njih zahteve, obenem pa so si prizadevali, da bi spremembe v deželi usmerili v pravo strugo.

V teh prizadevanjih je bil mladinski tisk zelo pomemben. Časopisi in revije kot so Po prostu, Wlaska Młodych ali pa Sztandar Młodych in drugi, ki so jih urejali mladi in borbeni novinarji, iskreni prišči socializma — so mnogo pripomogli k oktobrskim dogodkom. Njihovo delo ni bilo lahko. Morali so se neprestano boriti, da so lahko izražali in razlagali svoje napredne ideje mladini in narodu.

O tej borbi piše Po prostu sledeče: »Naj nihče ne misli, da je bila borba za tisk v dobi pred oktobrskimi dogodki samo borba za svobodno besedo. To je bil predvsem boj za resnico in sicer za resnico delavcev. Neprestani napadi »konservativnih elementov« v partiji na tisk niso bili nič drugega, kot očiten poskus prisiliti novinarje, naj zastopajo uradna mnenja. Vprašanje tiska in vpliva nad njim, je bilo eno izmed osnovnih vprašanj.

V času, ki je sledil oktobrskim dogodkom, je bil mladinski tisk zaposlen s problemom, ki so izhajali iz novega stanja v deželi. Predvsem pa si je prizadevali utrditi in poglobiti pridobitve osmega plenarnega zasedanja centralnega komiteja Združenih poljske delavske stranke.

Problem preroditve mladinskega gibanja je bil seveda v ospredju. Bankrot Zveze poljske mladine je privedel do cepljenja zveze na skupine in pozneje do združevanja teh skupin v več novih organizacij.

Po decembrski konferenci, ki je združila revolucionarne elemente v Revolucionarno mladinsko zvezo, je pisal dvo-mesečni Wlaska Młodych pod naslovom »Revolucionarji in revolucionarji« o uspehih in težavah te organizacije v luči konference in kratkega delovanja te zveze. Med drugim je pisal: »Revolucionarno gibanje mladine je že izven stadija drobljenja sil. Nastopil je čas za koordinacijo sil v zvezi za vse skupine, ki spreje-

majo ideološke principe in program zveze. Demokracija je med drugim tudi svoboda vsakega, da izraža svoje misli in mnenja. Premož socialistične demokracije pa je v tem, da dovoljuje vsa mnenja razen tistih, ki so nasprotna ljudstvu. Zato predlagamo, da da socialistična demokracija v svoji poljski obliki svobodo izražanja vseh mnenj, razen prej omenjenih. Tako si mi predstavljamo obnovljeno poljsko pot v socializmu. Ne smemo dopustiti, da bi v naši demokraciji izginil zdrav razum.

V času konference smo se združili v osnovnih vprašanjih. Jasno pa je, da ne gre za to, da bi v bodočnosti vlagali svoje sile za uniformira-

ni revolucionarne prakse brez revolucionarne teorije in obratno.

Vemo, da še nimamo pravičje postavljati že takoj v začetku ideološke kriterije, po katerih naj bi ocenjevali našo organizacijo. Toda to je samo potrebno zlo. Mi zanjemo plovodove neštetihih predsodkov, ki jih je zapustil stalinizem v političnem mišljenju in politični zavesti delavskega razreda. Toda te predsodke lahko odpravimo. Ze takoj v začetku moramo nekatere stvari na novo postaviti in graditi na teh temeljih. Brez tega ne bomo prišli dalje kot naši predhodniki.

Ilustrirani tehnik Nowa Wies je posvetil veliko pozornost problemom kmečke mladine.

Med stolpci poljskega mladinskega tiska

nje naših mnenj in zato, da bi ves svet sledil našim geslom. Moramo pa se zavestati, da končno konceptejanje na konferenci in težnja, da se to ponavlja v nedogled, ni ravno najboljši znak.

Vidimo edini izhod: najti moramo čas za diskusijo, pa tudi čas za trdno delo. Lotimo se torej dela in gotovo bomo našli rešitve za pereče probleme v delu, ki nas bo napravilo bolj pametne.

Nismo brez strahu. Bojimo se nedisciplin. Če imamo opraviti z organizacijo kakršna je naša, ki jasno izraža svojo povezanost z delavskim gibanjem, potem moramo v naši organizaciji izpolnjevati tudi nekatere principe, ki jih vsebuje delavsko gibanje. Za zaključek torej: demokracija, toda prav tako tudi disciplina.

Zadnje vprašanje in istočasno tudi velika nevarnost, po našem mnenju največja nevarnost za zvezo. Poznamo revolucije in revolucije. Konference je priznala princip revolucionarne aktivnosti in racionalne miselnosti. Mimogrede bi hoteli tu omeniti princip, ki za nas ni izgubil pomembnosti in resničnosti: na deželi. V našem statutu

V svojem uvodniku — Za nobi ves svet sledil našim geslom. Moramo pa se zavestati, da končno konceptejanje na konferenci in težnja, da se to ponavlja v nedogled, ni ravno najboljši znak.

Članek omenja težnjo za ustanovitve neodvisne organizacije mladih kmetov, ki ne bi pripadala k nobeni partiji. To naj bi bila organizacija, ki bi se borila za izboljšanje položaja na vasi, za moralno in ideološko vzgojo kmečke mladine, za izobrazbo in kulturo. Ta organizacija pa bi sodelovala z ostalimi mladinskimi organizacijami v vprašanjih, ki so bistvena za vsakega mladega človeka.

Tudi mladinski časopis »Sztandar Młodych« je objavljal razgovor s kmečkim aktivistom o organizaciji kmečke mladine, o njenih ciljih in prizadevanjih. »Predvsem ho-čemo poudarjati, je izjavil, da ne oživljamo stare sekcije organizacije Wici, čeprav se statut nove organizacije naslanja na stari statut, predvsem glede oblik in metod dela. Posebno pozornost bomo posvečali kulturnemu in vzgojnemu delu na deželi. V našem statutu

bomo posebno poudarili napredni značaj naše organizacije. Smo za razvijanje vseh oblik agrarne kooperacije — oblik, ki so primerne našim poljskim pogojem.«

Decembrska beseda je prinesla velike spremembe tudi v pionirsko organizacijo. Po kongresu v Lodzu je pionirska organizacija zopet prevzela staro ime — Zveza poljskih tabornikov. Organizacija je avtonomna. V njej zopet delajo stari taborniki.

O taborniški organizaciji piše Sztandar Młodych: »Kdor je opazoval aktivnost pionirske organizacije v zadnjih šestih letih in kogar je zanimala vzgoja otrok in mladega rodu, je moral viti roke v obupu. Težko je bilo najti v drugih področjih našega življenja toliko nakopičenega nesmisla in dogmatične absurdnosti, kot prav tu. Živa vsebina vzgojnega dela in bogatstvo oblik, primernih psihologiji otroka in predzkušenj v dolgih letih prakse, vse to je bilo zamenjano z uradnim dolgočasjem, političnimi govori, neokretno vzgojo in čitranjem časopisnih sestavkov. Pionirska organizacija, oropena svojih talentiranih kadrov, zaprta v dogmatične pedagoške teorije, ni mogla opravičiti svojega obstoja.

Ce vzgojne metode uporabljamo mehanično, ne moremo upoštevati dejstva, da z mnogimi starimi vzgojnimi metodami lahko dosežemo različne cilje. Zavrgli so istočasno vse pridobitve demokratskega taborniškega gibanja pred vojno, ki je svoj čas ostro borilo proti oficijalni ideologiji svojih fašističnih voditeljev.

Uporabljajo bogate izkušnje, energijo navdušenja in solidarnost svojih kadrov, patriotizem Sivih kolon (taborniška organizacija, ki se je borila proti Hitlerjevemu okupatorjem) in pravilnost ideologije »Pionir« in »Reči taborniki« (leve taborniške organizacije pred letom 1939) bo nova zveza poljskih tabornikov z lahkoto ušla napakam, ki so bile v pionirski organizaciji storjene po vojni. Glavna naloga vseh mladinskih organizacij pa je vzgoja otrok in mladine v duhu pravega socialističnega humanizma.

Stara pesem, ali....

Bile so nekoč... Tudi našo zgodbo bi lahko pričeli na ta način. Torej: bile so nekoč skupine — akademski pevski zbor, akademska folklorna skupina, akademski plesni klub in druge. Ščasoma so se te skupine med seboj povezale, strnile v enoto, ki ji danes pravimo Centralni klub študentov ljubljanske univerze. Se pozneje, morda je dobri dve leti tega, pa so študentje dobili še nov »kulturni organ« — komisijo za kulturna vprašanja. Torej: posamezne skupine, klub, komisija — vse kaže, da žive študentje naše univerze bogato, pestro kulturno življenje. Pa vendar...

Prav zaradi tega »pa vendar« je marsikdo predsedel že debele ure na vseh možgih sestankih, sedaj, posvetovalnih in marsikdo je že lomil peresa nad tem »pa vendar«. Namreč stvar je povsem preprosta. Kljub posameznim sekcijskim in klubskim delom, ki so zelo uspešna — kar je res, je res — klub delu kulturne komisije, ki pa ni bilo najboljši — kar je res, je res — kljub vsemu ostalemu kult. živ. na naših akademskih in fakultetah, se nam vno vedno znova zlija mimo ust, da nas potem le še bolj žela po njem.

»Predvojni študentski rodovi so mnogo bolj posejali za kulturno življenje kakor današnji. To do neke mere drži. Pa saj so to aktivnejše poseganje na polju kulture pogosto porajali bolj dveh nasprotujočih si ideologij, boj za nacionalni obstoj in števila druga gibanja. Po revolucionarnih obdobjih pa navadno zaide kulturno življenje v krizo. Staro odмира, novo se komaj postavlja na noge. Tudi torišča na ostala. Šele ko so dosegli neke nujne potrebne norme človeškega fizičnega in umskega udejstvovanja, se začne razcvetati umetnost nove kvalitete in v njo seveda narašča tudi intelektualno znanje.

Vse to so gotovo tudi vzroki, da je upadajo študentsko kulturno življenje v povojnih letih. To je razumljivo, ne sme pa nas zavesti, da bi vse stvarstvo skupine, ki se od nekdanjega življenja samostojno življenje in je njihova povezava v klubih le na papirju, so živele še vnaprejšnjim popolnoma samostojno življenje, le to razliko, da so prepuščene delu administrativnih vprašanj komisiji za kulturna vprašanja.

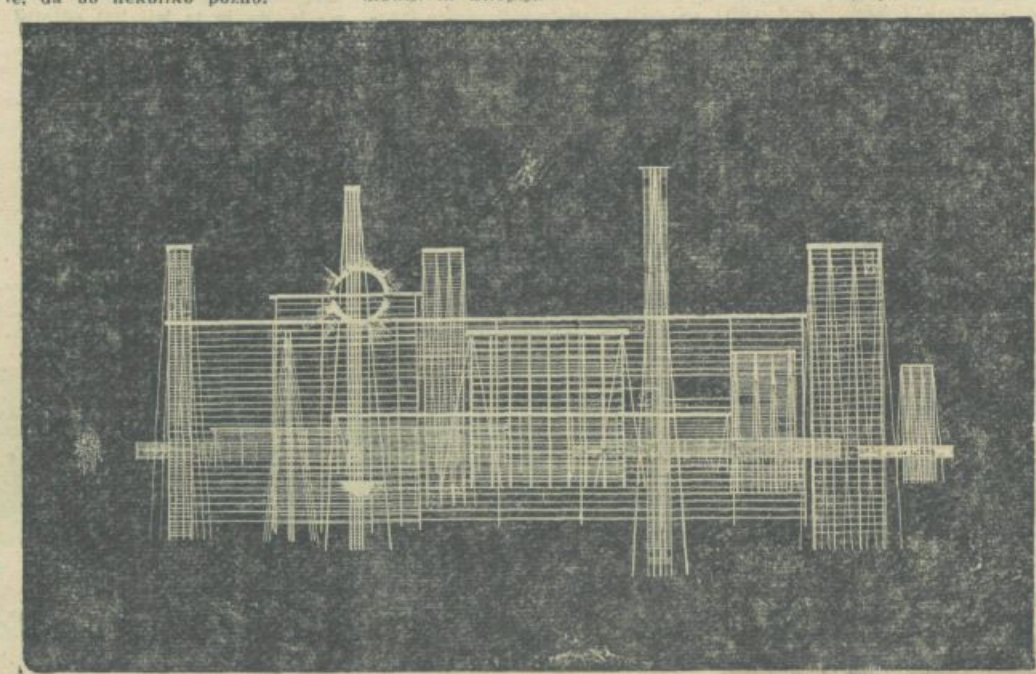
Taka pot nas v prihodnosti ne privede nikamor. Kulturna komisija naj se loči od kluba. Težišče njenega dela naj se prenese predvsem na fakultete, na pokrajinske in druge klube, komisija naj vodi in uravnava celotno študentsko kulturno politiko, če v njenih principih. Centralni klub pa naj vendarle že poveže skupine v bolj homogeno enoto. Ne gre za to, da bi na ta način kratili svobodo delovanja posameznim sekcijam, gre le za to, da bi klub razbremenil ramena kulturne komisije in tako sam na sebi usmerjal delo sekcij na tista področja, kjer bi bilo potrebno.

Danes lahko povsem mirno trdimo, da niti APZ, niti »France Marolt«, niti katerikoli druga sekcija, nima svoje študentske publike, nima zaledja med študenti. Pa kako bi naj ga neki imela, ko pa našo folklorno skupino bolje poznajo v tujini kot pa v Sloveniji, saj je APZ znan po vsej državi, ljubljanskim študentom pa skorajda samo po imenu, kajti nobene koncerta še ni bilo zanj, pa čeprav je to študentski zbor. Katera izmed skupin je priredila ljubljanskim študentom samostojno prireditev? Mar so te skupine namenjene le temu, da je v njih toliko in toliko članov, ki so z umetniško aktivno ukvarjajo, ali pa naj bi se v njihovem delu skrivale neke globoke pomen? Če se kdo, potem naj v prvi vrsti klub odgovarja na ta vprašanja!

Malo verjetnost je, da bi se lahko klub sam po sebi izkopal iz te, milo rečeno, zamotane situacije. Zato pa naj bi komisija vsaj v začetku pomagala klubu toliko časa, da se le-ta v resnici postavlja na lastne noge, sama pa naj bi v pozneje prenesla torišče svojega

ima akademija le eno ali dve javni produkciji na leto. Bi bilo res tudi pri nas nemogoče ustanoviti študentsko gledališče? Zgovor, da bi igralci zapravili znanje, ki so si ga nabrali na akademiji, je jalov. Če daje ta ustanova igralcem, režiserjem in dramaturgom dovolj obsežno znanje, če je njena umetniško vzgojna moč dovolj velika, potem se nam res ni potrebno bati tega. Igralci bi si na takem odru, ob vzgojnem vplivu akademije, vsekar mnogo prej zgradili samostojno umetniško osebnost, kakor pa če jih zapiramo med štiri stene akademije in jih prepustimo statičnemu in dramati. Enak problem je z obema ostalima akademijama. Razstavte koncerti — skoraj neomejena področja. Humanistične fakultete so lahko neizčrpen vir predavateljev. Predavanja, debate, tako v centralnem smislu kot na posameznih fakultetah, so lahko ena izmed možnih oblik sistematizacije kulturne vzgoje našega študenta od filmske umetnosti pa do literarnih področij.

To bi bilo tako v grobih potezih nakazano delo v ožjem krogu — nekako v univerzitetnem. Preostane še povezava študentov s širšo kulturno dejavnostjo. To področje pa je tako obsežno, da ne bi imelo smisla pisati o njem sedaj in na tem mestu. Nanj nameravamo je opozoriti. So pa tudi tu stvari, kjer bi lahko že danes marsikaj ukrenili: na primer študentski abonma v dram. Verjetno tudi po zmernejših cenah. Abonmaji se že razpisani, morda tudi oddani. Kot vse kaže, pa kulturna komisija ni kaj pridna storila za to stvar. Morda bo nova? Bojimo se le, da bo nekoliko pozno.

Franc Maček: KOZOLCI

Osmi mednarodni teden študentskih gledališč

NEVIDEN VHOD

v Saarbrückenu

Gregor Strniša:

SPECI DEČEK

(iz cikla Portreti)

Ob oknu železna volkulja noči
s tršatim telesom štrli v nebo,
z nogami vkopana v morsko dno,
z grenkim mlekom sanj ga doji,

da deček oči ima bele kot soha,
za celom mu belo cvetje brsti,
krhkih, v temo uvitih oblik,
pisan metulj visi z njega kot groza.

Za oknom zapira se volčje oko.
V njegovi globini blede žare
daljni odsevi neznanega dne.
Zmajeta vetra drse v temo.

dela drugam. Le-to pa je tako obsežno, da ga v doglednem času ne bo mogoče zajeti, kaj šele, da bi vsa vprašanja zadovoljivo rešili. Splošno kulturno vzgoja našega študenta je dolgotrajen proces, vendar bo nekoč le potrebno pričeti z njo. Toda na tak način kot sedaj, pa še pričeti ne bomo tako kmalu.

Prihodnost je pred nami vsa lepa, vsa svetla, le pot do nje je dolga. Pa prav zaradi te prihodnosti je vredno storiti nanjo. Potrebno bi bilo rešiti vprašanje prostorov. Stara pesem, pa vendar en sam refren, nikoli izpet. Akademiji. Da, tri akademije so na naši univerzi: akademija za igralno umetnost, akademija za glasbo, akademija za upodabljajočo umetnost. Beograd in Zagreb imata študentski igralni skupini, v katerih nastopajo predvsem študentje igralnih akademij. Pri nas

Delo kulturne komisije bo uspešno le, če bodo kolegi v njej pripravljeni na vse vne v pozitivno vrednost. Seveda ni ves uspeh odvisen le od nje, ampak tudi od posameznih združenj. Doslej so bila združenja navajena postavljati za kulturne referente ljudi, ne glede na to, ali so bili le-ti sposobni, ali so čutili veselje do takega dela. Te prakse mora se enkrat končati. Komisija naj bo odsej razširjena, v njej ne bi smelo manjkati nobenega zastopnika združenj, v njej naj bo tudi en ali dva predstavnika centralnega kluba — morda celo predstavnik vsake sekcije — predstavnik Revije 57 in predstavnik študentskega tiska. Le na ta način se bo lahko komisija v prihodnje skupaj s tečajniki, le na ta način ne bo izgubila zveze z zaledjem — s študenti. Če pa te zveze ne bo, potem bodo vsa prizadevanja jalova, noben napor ne bo obrodil sadov.

Kulturne neke dobe je odraz njene ideologije. Nesmiselno bi bilo torej reči, da so vsa ta kulturna prizadevanja jalova, noben napor ne bo obrodil sadov. Kulturne neke dobe je odraz njene ideologije. Nesmiselno bi bilo torej reči, da so vsa ta kulturna prizadevanja jalova, noben napor ne bo obrodil sadov.

Tako nekako bi se morala naša zgodba končati... Bilo je nekoč in ni več... Res, čas bi bil za to. Kaj storiti, to je tisto veliko vprašanje sedanjosti in prihodnosti komisije za kulturna vprašanja. Ona naj odgovori nanj! S. B.

MAKEDONCI GOSTUJEJO V ALBANJI

Ansambel narodnih pesmi in plesov Makedonije »Tanec« je odpoštoval 1. avgusta na šestindesetdnevno turnejo po Albaniji. Na njej bodo Makedonci nastopali z obsebnim programom narodnih pesmi in plesov skoraj po vseh večjih krajih, tako na primer v Tirani, Skadrin, Korči in drugod. Ta skupina namerava v bližnji prihodnosti gostovati tudi v Romuniji in Etiopiji.

Nadaljevanje s 1. strani

Prozo teh dveh števk priobčujoče Jože Hudeček (Kazensko taborišče), Peter Božič (Zasilni izhod) Mirče Sušmel (Pogled s pločnika) in Dominik Smole (Naslednji dan).

Mirče Sušmel je najmlajši od imenovanih piscev; problematično je njegovo prozi se povsem sveže, ne da bi jim avtor poskušal odrediti trdno mesto v vzročni lestvici dogajanja. Iščo si lastni izraz in zato je v začetku še ekstremno nabrekli in zlasti pod Hemingwayevim vplivom, ko pa se spušta vse dalj v zgodbo, se umiri in izpričuje že precejšnje tehnično znanje predvsem pa veliko prizadetost. Njegova sveža aktualnost pisanja v nobenem primeru ni v škodo, pač pa morda obratno naznanja satirika, ki pa bo moral živemu licu vsakdanjosti izvesti trajen nasmešek ozdravljajoče lepote. V sredini problema in ta problem je človek, sta Dominik Smole in Peter Božič. Kakor je Sušmel še ves na površini dogajanja, je uspešno Smoletu, ko je nedavno pričel ustvarjati svoje tipe slovenskih mladih ljudi, videti globlje za obzore podobnih ljudi, ki vzezmirajo istočasno recimo tudi Sušmela. Dejanja skoraj ustvari njegovo počasi secatjače pero in če kdaj v slovenski literaturi, je v Smoletovi prozi naštudiran vsak gib tako natančno kot poza kiparskega modela. Stopnja analize, oz-

roma razvrednotenja je pri njem, kakor bomo opazili tudi pri esejistih, temeljito izpeljana. Manj verjetna pa je vrnitev njegovega junaka po katastrofi v življenje. Očitno je, da pisatelj še nima dovolj trdnih ideolov ali vsaj doganjanj in je moral poseči po manj prepričljivem simbolu (prizor v hlevu, ko junak prisostuje rojstvu teletčka). Če odlikuje Smoleta velika oblikovna vztrajnost, potrebna za vsak veliki tekst, potem izraža Božič največjo prizadetost. Od aktualističnega Sušmela preko poglobljenega Smoleta pademo v enodejanski Zasilni izhod, v čisto nov svet. To ni več poglabljanje v človeka, temveč poglabljanje v nov, nemotivirano, vztrajno priušo svet, v katerem se ukvarja pisatelj z ljudmi, ki ne morejo skriti vsakodnevnih grimas iz trdega, realnega življenja. Božiču se je posrečilo, da je v ta svet vnesel neko svojo, a nezmotljivo delujočo logiko, ki si bo verjetno v bodoče dovoljevala še marsikakšno opazko o »trdem in neizpremenljivem svetu«, tako protestirajočim proti najneznatnejšim sorodstvenim vezem z njegovim sanjskim svetom.

Hudečku je uspelo, edinemu od vseh, ohraniti zanimivo fabulo in jo upodobiti v taki harmoniji z dano formo, da ji ni kaj očitati. Njegova metaforika ni vsiljiva, četudi jo uporablja v proznem pripovedovanju; njegova fantastika ni skonstruirana, temveč pogojena v psihološki nastopajočega junaka. Jezik je v presenetljivo lepem razmerju z dejanjem.

Če bi hoteli zadeti stanje poezije, kakršno izpričuje revija, bi morali zasledovati razvoj, ki ga je preživela najmlajša pesniška generacija od tedaj, ko se je pred leti pričela boriti proti konvencionalnemu realizmu v poeziji. Sodobna proza se je doslej skoraj neomejeno izražala tudi v drugih revijah. Sodobni poeziji pa je Revija 57 dala prva neomejeno možnost izražanja.

Če hočemo ilustrirati prehod med obema stremljenjema v poeziji, navedimo pesmi Cirila Zlobca v ciklusu »Portreti našega časa«. Mnogokaj, česar se je najmlajša pesniška generacija naučila pri slov. moderni in ekspresionizmu in dopolnila s svojo lastno ustvarjalno močjo, je pri tem pesnik, kakor se opazita tudi pri drugih najvidnejših pesnikih prve povojne generacije, še na stopnji iskanja in eksperimentiranja. Predvsem pa je problematično spajanje programskih izpovedi s formo svobodnega verza, če je ne utemeljuje presenetljiva, čustveno nabita metaforika.

Ves v štimungji, skozi surrealistične sanje v preteklost in sedanost zagledan, je ciklus Vena Tauferja »Melanholija tretjega škalona«. Otrsel se je vpliva G. Lorca, zreducirval je ekspresionistično gradnjo metafore in skozi pristno doživljanje usode našega povojnega človeka izpovedal njegovo tržno in tragično melanholijo.

Gregor Strniša je z dvema pesmima (Volkovi, Barbarova molitev) in predvsem v zadnji pokazal vse značilnosti svoje poezije: fantastiko, ki uživa nad svetom orietalske romantike, skrajno strjen in čustveno nabit izraz in veliko intuicijo. Brez tega bi z golo evokacijo na goro, ki mu predstavlja nemi simbol človekove prometijske osamljenosti, ne mogel doseči tako močnega čustvenega efekta...

Dane Zajc je objavil tri pesmi (Modrast, Reka in Veliki črni bik), a je ravno v zadnji pričel z novim stilnim prijemom. V bistvu prav tako evokativno grajena pesem kot

Strnišina, se razlikuje od zadnje po mnogo bolj razbitem znanjem svetu in seveda po lastni, vase uprti, resignirano protestirajoči besedi.

Najbolj zdrav pojav pa je ta, da esejistični del ne hodi svojih poti, temveč da s svojim hotenjem, s svojim osnovnim izhodiščem podpira prizadevanja leposlovcev.

Taras Kermavner objavlja esej Razmišljanje o upornih generacijah in povojnem rodu. Veliko Rus esej Ustvarjalnost in svoboda, Stane Saksida Kritična generacija, Janko Kos Umetnost in kriza humanistične zavesti, Jože Pušnik Moralne korenine kulta osebnosti in Primož Kozak Moralna odgovornost.

Najbolj neupravičeno bi jim bilo očitati, da niso prizadeti, da ne jemljejo resno svojega kulturnega poslanstva. Najbolj upravičena pa bi bila seveda pripomba, da svojemu tehnično razvrednotenju ne postavijo nasproti tudi dovolj trdnih idealov. Strinjamo se, da Kermavnerjem, ko povleče revolucionarno nit od Cankarja preko Kosovele in revolucije medvojne generacije do povojnega rodu, katerega prizadeto kritizira in tolaži. V analizi družbe od Cankarja do danes uporablja kot splošno družbeno (ekonomsko, politično, kulturno) človeško enoto — generacijo. Njegova definicija te se glasi: »Rodovi ali generacije so skupine ljudi, približno enakih let, podobne svetovnonazorske usmerjenosti, rojenih v vedno znova spreminjenih družbenih in naravnih razmerah, izgrajenih drugače kot so bili izgrajeni njihovi predniki; ti rodovi čutijo težaje na novih, svojstvenih problemih, jih tudi drugače rešujejo in s tem, kar ustvarijo, izklesajo človeku vedno novo družbeno in duhovno navdno podobo.«

Poleg takšnega pojmovanja generacije razlikuje še pojem mlade, srednje in stare generacije, ki mu označujejo bolj med interesi enih in drugih. »Poudarek ni več na teh ali drugačnih nazorih, temveč na interesih, ki so naši, interesi nas mladih ali interes nas srednjih, pa najsi bodo že kakršni koli... Tu ne vladajo ideje, temveč biologija. Z obzidbo gola biologičnega boja med mladimi in starimi je Kermavner pokazal na zmaternalizirano današnjo človeka. Zahteva po poduhovljenju človekovega delovanja se v tej ali oni obliki ponavlja pri vseh priušojskih piscih. Vendar se zdi, da se tudi v prvem pojmovanju generacije skriva kal nemoci, s to konstrukcijo razložit in ocenti navedeno stopnjo družbe. Ko je Cankar opravljal družbeno kritiko, se ni nikoli ustrašil, udariti po sistemu miselnosti, ki je ali one stranke (liberalne, klerikalne in celo socialno-demokratske). Nikoli ni ločeval v družbi generacij. Ze od romantične naprej so umetniki kritizirali filistrsko ali nefilistrsko publiko. Pod nefilistrom se do danes pojmuje človek, ki je ustvarjalno neodvisen, ki se ne podreja konvencionalnim zahtevam družbe. Filister pa to konvencionalnost ustvarja ter jo brezpozgovno veljuje drugim. Življenje in družba iz vsega dinamičnega vedno težita k statiki, ustaljenosti in umetnost je umetnost toliko časa, kolikor dolgo razbija ustaljene forme in postavlja nove. Isto je s kritiko. Da je v mladih ljudih najmanj filistrstva, je pravdu, saj jim obilica življenjske moči ne dopuška, da bi si s natičari jarem konvencionalnosti. Po tem pojmovanju so generacija vsi tisti ljudje, ki so se rodili v določenem časovnem razdobju ne glede na svetovni nazor in stopnjo moralne zavesti. Seveda daje obeljezje dobi tista skupina enako mislečih ljudi, ki je najprizadejše, časovno najbolj prepričljiva in najštevilnejša. Ljudje so torej napredni ali nazadnjaški in vsaka generacija se lahko pohvali s temi ali

Ta nepopolni izvleček nam znova potrjuje ogromen napor mlade inteligence, zagotoviti človeku neomejen osebni razvoj in nuditi mu možnost popolne notranje izgradnje. Ali pa ne bodo ljudje, ki so bolj ustvarjalni, omejevali svobodo manj ustvarjalnim, če jih bo vodila samo elementarna težnja človekove narave, težnja po inkarnaciji samega sebe v svojih delih? Ali bo nenavadno nadarjen človek vedno tudi toliko etično globok, da ne bo svoje moči izkoriščal v machiavelistične namene — zavladati nad soljudmi? Ali ni ustvarjalna svoboda le pogoj in morajo biti maksime, kot so iskane, upanje, posvetitev in trpljenje, le sredstvo in ne cilj, čeprav prav tako kot pri Kermavnerju izvirne kot cilj tudi pri Rusu? Torej vprašanje etike še vedno ni rešeno. Resnost in poglobljenost esejistov v tej številki dajeja mnogo upanja, da bodo tudi na to vprašanje še skušali odgovoriti.

Za zaključek naših bežnih opazovanj leposlovnega in esejističnega dela revije lahko ponovimo in potrdimo našo izhodiščno ugotovitev: pričeli so tam, kjer se prične umetnost in kritika — pri etičnih koreninah družbe.

Jože Snoj

Boris Piljnjak:

Boris Piljnjak je bil rojen 1. 1894 v Možajsku, v neposredni bližini Moskve. Izhaja iz nemško-slovenske-mongolske rodbine. Vse do svoje tragične smrti je bil ena izmed najbolj znanih osebnosti v porevolucijski književnosti.

Skupaj z Babeljem je izpilil v letih čisteke pred drugo svetovno vojno. Bil je obožen kot japonski vohun. Njegovo ime je bilo izbrisano iz spiskov književnikov sovjetske epohe in njegove knjige so bile izločene iz vseh knjižnic, tako da danes predstavljajo pravo bibliografsko redkost.

V svetu je danes skoraj popolnoma pozabljen. Pa vendar, tudi današnjemu bralcu je in bo ostala blizu ta nenadkriljiva poezija nepozabnih trenutkov in vsakdanjih resnic, ki jo zasledimo v njegovih delih in tista plemenita težnja, da se iz toka dogodkov izločijo in ohranijo trajne človeške vrednote.

PRVO POGlavJE

Pred desetimi leti sta se v Moskvi poslovila dva prijatelja — inženir in pisatelj, dva lovca. Prvi je potoval v Anglijo, za leto

dni, drugi — pisatelj — je tudi odpotoval za leto dni, v Sibirijo, na Leno, od koder bi moral oditi na sever, v tundro in tam, v tajgi in tundri, zbirati statistične podatke. Pisatelj se je pisal Leonid Solncev. Lovec, preganjalec in uničevalec volkov, ki je odhajal v Anglijo, je dal Solncevu na pot v Sibirijo svojo trocevko iz Heinaua. Ta trocevka, s katero je bilo moč streljati karteče in zrna in je v svojih risanih cevih prevrtila glavo marsikateremu volku, je bila lahko v tundri v veliko pomoč. Minilo je leto dni. Inženirja, ki je potoval v Anglijo, je obiskala neka zelo utrujena ženska. V rokah je držala kožnati zavoj trocevke iz Heinaua in zelo ponošen kovček. Leonid Solncev je v Sibiriji naredil samomor. Sestra je odšla v Sibirijo na njegov grob in prinesla vse, kar je ostalo za Leonidom. Pozimi, v tundri, v obupnih nočeh, pri svetlobi trak, se je Leonid zadelo, da se je okužil s sifilisom. Zdravnik, ki je izvršil obdukcijo, je ugotovil, da o sifilisu ni bilo niti sledu. Leonid je pisal dnevnik, ležal je v ponošenem kovčku. Leonid je iz te puške, iz te risane cevi, izstrelil naboj sebi v usta. Poslednja popisana stran je bila krvava in na njej so bili rumeni madeži možganov, ki so brizgnili iz lobanje. Leonid je izvršil samomor za mizo, nekaj poezije, ko je končal zadnje vrste. Poslovil se je od prijateljev, sporočil zadnjo voljo in izrazil željo, naj puško vrnejo lastniku. Na zvezku so bili madeži možganov. Kožnati ovij puške je ležal na podu. Inženir ni vzel puške. Ni odprl ovoja. Zlagal se je — dejal je, da je pred odhodom puško Leonidu poklonil. V zelo utrujenih sestrinih očeh se je pojavila hvalečnost. Razumela je, da inženir laže. Rekla je:

— Veste, to je strašno, toda ta puška je zame dragocena kot ta dnevnik. Bojim se, da bi se morala posloviti od njiju. Če bi vedeli, kako sem se izmučila na poti.

PORTRETI MLADIH ČE JE ČLOVEK PRESREČEN, NE MORE BITI PRAV VESEL!

25-letna Marija Bitenc, študentka glasbe ter članica ljubljanske Opere, je dobila letos julija na mednarodnem glasbenem tekmovanju v Llangollennu (južni Wales) v Veliki Britaniji v ostri konkurenci prvo nagrado. Nastopilo je 150 pevcev in pevk.

»Precej sem samozavestna, vendar sem vedela, da se med tolikimi pevci ne bo prav lahko uveljaviti,« pripoveduje sedaj, ko se je vrnila. Med 30. alti so prišli samo trije v polfinale, v finale pa sama. »Razveselila sem se, ko mi je mednarodna žirija prisodila prvo nagrado, a če je človek presrečen, ne more biti prav vesel.«

Marija je odpotovala v London 8. julija, naslednjega dne pa se je začelo veliko mednarodno glasbeno tekmovanje v Llangollennu. O svojih prvih »angleških« vtisih pripoveduje: »Bila sem razočarana. Angleže sem si predstavljala drugače, v resnici pa so bili nenavadno hladni. Šele ko sem mesec dni živela med njimi, sem spoznala, da pravzaprav niso takšni. Sicer pa London — to sem opazila takoj, ko sem prišla s postaje Victoria — takšen, kakor vsa vlemesta: veliko vrveža in hrupa, reke avtomobilov in ljudi, ki so mrzlično nekam hiteli.«

— In tekmovanje v Llangollennu?

— Llangollen je majhno mesto, znano pa je po vsej Angliji in svetu prav zaradi vsakoletnih glasbenih tekmovanj. Na festival prihajajo ljudje iz vse Anglije in z vsega sveta. Po tekmovanju pa se spet razidejo in potem je to spet stari Llangollen, enoličen in zlopočen.

Na tekmovanju, kjer je sodelovalo 25 držav z vseh delov sveta, so nastopali zbori, solisti, baletne in folklorne skupine in drugi.

— Tvoj nastop?

— Na tekmovanju sem pela Dvořákov »Na Babilonskih vodah«, s katero sem tudi najbolj uspešno, Pavčičevo »Zenico«, na zaključnem koncertu pa dve operni ariji: arijo iz opere Evangelik (Kincel) ter Verdijevo Ulriko.

O kvaliteti nastopajočih je težko govoriti, bili so dobri in bili so slabi. Na zaključnem koncertu so mi bili najbolj všeč češki moški pevski zbor, folklorna skupina iz Romunije in nek ruski violinist — prvonagrajenec.

— Po tekmovanju si bila gotovo kam povabljen?

— Po sprejemu na jugoslovanski ambasadi v Londonu sem imela koncertno snemanje na BBC. Za 15 minutni program sem pripravila osem pesmi — samo jugoslovanskih avtorjev. Nastopila naj bi v londonski televiziji, vendar šele oktobra, jaz pa sem morala že prej odpotovati. Povabili so me tudi na snemanje v radiu Brüssel in Frankfurt. Mimogrede sem se privatno ustavila tudi na velikem glasbenem festivalu v Passau, kjer so me povabili, da bi priredila koncert.

Ob njenem uspelem nastopu v Llangollennu je zapisal sodelavec Daily Expressa, enega največjih londonskih dnevnikov: »Nisem vedel, da je v pesmi »Na Babilonskih vodah« toliko energije in zanosa...«

— Ce pomisliš nazaj in na jutri?

— To je težko, prevelika razlika je. Anglija je bila zame doživljaj, posebno sam nastop. Sedaj ne vem kje začeti, toliko je dela. Z velikim pevskim pedagogom Julijem Bettom pripravljam program in repertoar. Vse kaže, da bom gostovala v dunajski in graški televiziji ter radiu, decembra ali januarja pa morda tudi v Nemčiji. Rada bi priredila nekaj koncertov tudi doma, najbolj pa se veselim turneje s primorskimi študenti, med katerimi se najboljše počutim.

M. K.

Gledališki festival

(Nadaljevanje z 2. strani) Najtežja bo izvedba

vztrajnim in solidnim delom bi si lahko pridobili zaupanje tudi teh nekaterih skeptikov. Pri tem nam lahko največ pomagajo študentje višjih letnikov, ki vso problematiko dobro poznajo in ki so se tudi že primerno razgledali po stroki in njenih problemih. Vendar je treba v delo pritegniti in vključiti tudi študente iz nižjih letnikov. Če bomo hoteli karkoli doseči, bomo morali nastopiti masovno. Samo prizadevanja naših predstavnikov v fakultetnih svetih in v univerzitetnem svetu, ter nekaterih naših funkcionarjev, še ne bodo zadostala. Najbolja prilika za to so pa skupščine združenj in pa zbori študentov — volivcev, ki lahko v obirih določijo naša stališča in naše pripombe, detajlnega dela pa se bodo morale lotiti študijske komisije posameznih združenj. Njihovo delo bo moralo biti čimbolj povezano s široko množico študentov na fakulteti, ker le tako bodo lahko suvereno zastopale stališča študentov kot celote, ne pa le nekaterih posameznikov, kot so nam že marsikje in marsikdaj očitali.

NOVE RAZSTAVE

V Moderni galeriji je odprta razstava kopij fresk Janeza Ljubljanskega (15. stoletje), v Jakopičevem paviljonu pa razstava reprodukcij »Od Maneta do Picassoa«.

Inženir ni nikoli več odšel na lov. Pregarjalec ni nikoli več govoril o puškah in pogonih. Minilo je deset let. Inženir je potoval na sever. Potovalo je več ljudi. V vagon je vstopil nekdo, ki je nosil zavoj s puško iz Heinaua, ki jo je bilo lahko spoznati. Ves čas poti na sever se je inženirju zdelo, da potuje s pokojnikom. Niti besede ni spregovoril s tem človekom, ki je vsem kazal čudovito puško iz Heinaua, čudovito najdbo. Po vrnitvi v Moskvo je inženir zvedel, da se je sestra Leonida Solnceva izgubila nekje v Letoniji.

DRUGO POGlavJE

Točno pred enaindvajsetimi leti je inženir, kot mlad fant, prvič prišel na univerzo poslušat predavanja. Bil je to svetel in svečan dan. Ves ponos mladosti, vsi predčitali ruski romani in pripovedke devetnajstega in začetka dvajsetega stoletja o študentih in o študentskem življenju so povzročili, da so bili pojmi študent in univerza mladencu sveti. Mladenci je bil oblečen v študentsko uniformo. Predavainca je bila polna ljudi in svetlobe zaradi obilice občutij, zaradi ponosne radosti, študent ni razumel profesorjevih besed. Zunaj je padal dež. V garderobi je mladenci vzel svoj plašč — na mestu pa, kjer je pustil svoje, ne ravno nove galoše, so stale, očito podtaknjene, neke zelo stare, ponošene galoše. Mladenci je bil v zadregi. Vratar je začel godrnjati:

— Morali bi vzeti številko, sicer vam bodo ukradli ne samo galoše, temveč tudi plašč!
— Kdo bo ukradel?
— Kako kdo? Ravno ti študentje, saj ne bo prvič. Mar je malo vsakovrstne sode.
— Kako, kako? Študent — sodra in lopov?!

Dve resnični življenji

Slovensko narodno gledališče Celje. Po prvem dejanju Dnevnika Ane Frank desetminutni odmor. Ljudje molče, molče in razmišljajo. Koliko jih je med njimi, ki so živeli enako življenje! Koliko! Kajti v tistih časih so si bile usode za las podobne. To ni ganljivo, to je tragično.

Pretrajljiva balada o grenki atmosferi amsterdamskega podstrešja. Z negotovostjo. In neizbežnim koncem. Koncem z drugim pomenom. 14-letno dekle, Ana Frank. Dnevnik. Anina neugnanost in veselje in žalost, hrepenenje po soncu in prijateljih. In celjska Ana-Vera Perova — je prav takšna. Veliko doživlja. In zato sem razumel, vsakdo je razumel, prve trenutke molka po predstavi. Molč so bili spomini, žalostni spomini usod...

... Za odrom je tema. Utrujen igralci, ki se razgubljajo po sobah. Vsakdanost se vrača. Čakam pred sobo. Na hodniku je mračno. Luči iz sob radovedno tipajo po steni. »Lahko vstopite.« Vstopim. Vera stoji ob zrcalu in si ureja lase. Na njej ni nič več Aninega. Nič. Samo črni lasje...

Poskušam si predstavljati. Njeni nastopi na produkcijah Akademije za igralsko umetnost: Ofelija, Desdemona, Feba... in še in še... in sedaj še Ana. Ana Frank.

Vera Perova. Povprašal sem jo, kako ji je bilo ob premieri. »Pri produkcijah je bilo brez trema,« je rekla, »a tu se ji nisem mogla ogniti. Zaradi odgovornosti, ki jo čuti vsak igralec v tem delu... Delala sem po Dnevniku, je nadaljevala. »Po tistih vtisih, ki so mi ostali, ko sem ga prvič prebrala. Vsaj glavni

vtis.« In potem je še rekla: »Mladina, skoro vsa, je brala Dnevnik in vsak si je ustvaril lastno podobo Ane Frankove. Skušala sem se tej podobi po svoje približati. Če pa sem uspela, ne vem...« Ona ne ve, če je uspela. Toda drugi vedo.

Veno Taufer: MORJE

Morje prihaja na breg vedno se vrača samo samo v globine po nove besede (luči trepetajo zgubijo pot)

Na valovih zdrobljenega stekla so krste bele zastave v njih pojejo duše mornarjev otočne pesmi o zvezdah in zgubljenih lučeh na drugi obali

Včasih pripluje ladja z visokimi slepimi jambori tiplje pot

Morje še dolgo za njo z ozkimi dolgimi prsti boža brazdo razmišlja samo

Tri zrcala, svetloba in tema. Ko mi citira stavek iz Dnevnika, je nenadoma spet Ana. Ne morem razumeti. Potem kar mimogrede vprašam, v kateri

vseeno: velike in male vloge. Rekel sem, da sva končala. Potem si je oddahnila: »Taki razgovori mi niso všeč. Raje igrati tri predstave drugo za drugo. Toda vseeno...«

V zrcalih je ugasnilo dvojno življenje. Anine podobe ni bilo več, pa tudi Verine ne. M. K.

Torkar v Beogradu

Akademsko gledališče beograjske univerze bo pripravilo za prvo premiero letošnje sezone dramo Borisa Lavrenjeva Na prelomu. Študentje pa pripravljajo tudi komedijo Jovana Sterije Popovića Zenidba i Udaaba. S to komedijo bo akademsko gledališče sodelovalo meseca novembra na mednarodnem festivalu študentskih gledališč v Istanbulu. Svoj repertoar nameravajo beograjski kolegi izpolniti še s prvonagrajenim delom na konkurzu študentov — književnikov in z nekim delom Igorja Torkarja. Toda zakaj prav s Torkarjevim delom, nam je uganka.

NA SEVERU NIC NOVEGA

(Nadaljevanje s 3. strani)

Toda kaj, tudi govoriti je treba, novinarjem celo.

Razprava o tehničnih problemih študentskih listov se je podobno kot prejšnja leta izrodila, čeprav ji je bilo po programu odmerjeno največ časa. Kako vskladiti mnenja in zahteve, ki jih narekujejo najrazličnejše okolnosti v skupen in enoten sklep. To storiti, enostavno ni mogoče. Pa čeprav smo o tem že govorili pred dvema letoma in to danes znova poudarjamo, bistvenih sprememb gotovo ni pričakovati.

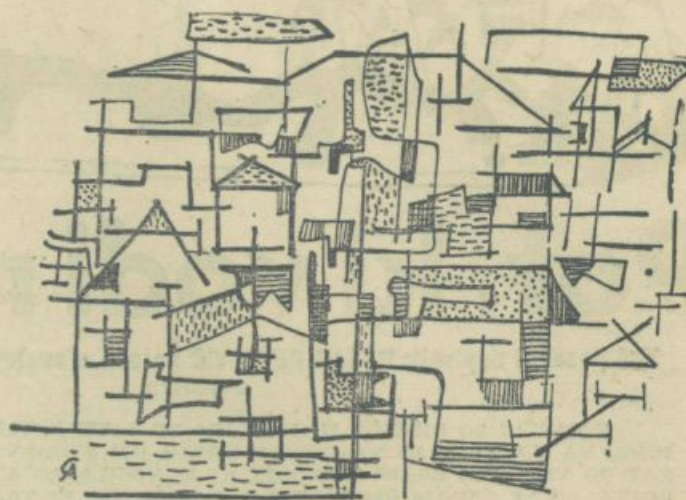
Poročila COSEC »garniture« in neodvisnega časopisa Student Mirror so potekla brez prelivanja krvi, saj so se vsi strinjali, da je O. K. Pohval in priporočil ni hotelo biti dovolj. »Student Mirror«, list, ki je včasih bil zelo »naklonjen« naši organizaciji, je vendarle ubral nekoliko realnejšo pot, čeprav pomanjkljivosti, ki so včasih tudi umetno krojene, še danes ne izostaja tisku.

Politika v študentskem tisku in tisk v politiki, je naslov referata finskega kolega, ki je edini zadovoljil, da celo preselega optimistična pričakovanja. Toda razprava je zopet brezbarvna, toda ne le to, predstavniki nacionalnih študentskih organizacij, pa tudi časopisov, so hoteli na vsak način pokazati, da niso politično opredeljeni, da so le študentski listi in podobno. Čeprav so mnogi menili, da je diskusijo potrebno nadaljevati, se je ta povsem razblinila, saj študentski predstavniki s svojo pravo besedo nikakor niso mogli, niti hoteli, priti na dan.

Tako smo primorani čakati, da znova poteče leto dni in tedaj bomo lahko ocenjevali razvoj te konference, ki postaja tradicionalna tudi po svoji ozkosti in neelastičnosti.

Edino zadovoljstvo nam je pripravilo soglasno prepričanje vseh predstavnikov konference, da je treba utrditi medsebojno sodelovanje. Naš vpliv tu ni izostal. Če bo praksa sledila temu spontanemu klicu, lahko upamo, da rezultati ne bodo izostali.

Na severu nič novega, bi lahko končali. Pa vendar, odlično organizirana konferenca, taka kot jo je le želeli, prijateljstvo, gostoljubnost in iskrenost finskih kolegov in predvsem vodij tega srečanja Paula Opasa in Paula Burmana, ki jih poznamo že od preje in ki bosta, tako sta vsaj objubila, letos gosta na našem IV. Mednarodnem študentskem srečanju v Ljubljani, o katerem sta mnogo šlaša.

August Černigoj: MALI GALEBI

Motivi

V letošnjem poletju in zgodnji jeseni smo bili priča mnogim kulturnim dogodkom evropskega obsega. To velja zlasti za naš ljubljanski grafični bienale in Kremser Schmidtovo razstavo. V senci teh velikih prireditelj je pred nekaj dnevi v Mali galeriji odprl razstavo olin in grafik tržaški rojak August Černigoj. Letos je imel v Sloveniji že več razstav, pričujoča je že druga v Ljubljani. Predstavlja se nam s platni nastalimi letos, večinoma z motivi z okolice Laškega, Maribora in Trsta.

Zanimivo, da je Černigoj, ki je bil pri nas eden prvih abstraktnih slikarjev, naredil »realistični« intermezzo. Vendar ta korak ni bil nasilen. Še vedno slika s čistimi, nemešnimi barvami, ki jih v velikih plokvah nanaša na platno, na podlagi rezultatov, ki jih je dosegel v svoji abstraktni periodi. S tem načinom dosega neverjetno svežino in zračnost. Njegov način nanašanja barvnih plokev, pa tudi kolorit sam, spominja nekoliko na Cezana. Vendar je Černigoj tako močna osebnost, da si ta vpliv podredi in ga logično in harmonično poveže z lastnimi dognanji.

Njegova dela nam dokazujejo, da razpolaga slikar z velikim tehničnim in slikarskim znanjem; poleg tega pa ga odlikuje izstizen čut za mero in prefinjen svetovljanski okus. Kompozicija je brezhibna in včasih skoraj preveč natančna. Vendar zna to strogost mojstersko zalčiti z igrivim mešanjem živahnih barv.

Slikarju je videti, da je zrasel in dozoreval v mediteranskem ambientu, zato so verjetno tudi najboljša dela iz razstavi iz rodnega Trsta: »Tržaška obala«. I. in II. ter »Trst I.« ter »Trst II.«. Odličen je tudi »Mariborski trg«, kateri je pritegnil slikarja zaradi pisanega vrveža in živih barv, ki so blizu njegovemu temperamentu. Edino kar bi lahko slikarju očitali je, da ostane včasih zaradi optičnih efektov, ki jih skuša doseči, preveč na površini. To velja zlasti za »Smreke«.

Grafični listi so nastali v zadnjih dveh letih. Večinoma abstraktne kompozicije. To so solidna dela in podobna že poznamo z grafičnih razstav, na katerih je Černigoj sodeloval, bodisi samostojno razstavljal. Pri abstraktni grafiki mu gre le za dovršeno kompozicijo in za vzbujanje nekaterih čustvenih ugodij in seveda v prvi vrsti, za dekorativni učinek.

I. S.

Mnogo vzorov

Razstava akademskega slikarja F. Mayerja

Po dveh letih se nam v Jakopičevem paviljonu spet predstavlja z najnovejšimi deli akademski slikar Ferdo Mayer. Razstavlja olja, monotipije in keramiko. Od predlanskega debuta pa do danes je slikar dosegel precejšen vzpon. Otrsel se je akademizma in začel iskati lastna pota in lasten izraz. Zato mu tudi ne moremo zametiti, če je podlegel množici vplivov. Razstava zapusti v nas mešane občutke. Nekatera dela nas pritegnejo kljub vidnemu botrovanju vzorikov, druga pa se nam zde zgolj artizem in razumsko eksperimentiranje z večjimi danimi predlogami. Čeprav so vsa dela, zlasti olja, ubrana na isto lirčno, melanholično noto, deluje razstava razdrobljeno in stilno neenotno.

Monotipije so slabši del razstave in se niti zdaleč ne morejo meriti z olji niti po kreativnosti niti po izvirnosti. Prav pri množici monotipij, nastalih letos, lahko opazimo, kako se včasih maščuje prevelika ustvarjalnost, saj nam mnogokrat vzbude neprijeten občutek površnosti.

Skoraj vsak list nam kaže drugega vzornika. Zlasti močni so vplivi Rouaulta, Spacala in Lubarda, da rečimo o tihožitjih, ki jim je vzor Miha Maleš, sploh ne govorimo. Najboljša lista sta »Igre II.«, ki jih odlikuje elegantna kreativna linija, in »Sedeči akt«, ki deluje izredno plastično in dekorativno.

Precej drugačna so Mayerjeva olja. Razen »Planin« in »Kompozicije« so vsa vsaj solidna, če že ne dobra. Najboljši med njimi pa sta sliki »Zongler« in »Klovna«. Tu je slikar našel samega sebe. Temno ozadje, ki ga poživljajo barvne lise klovneve obleke, mehko prelivanje svetlobe, rahla resignacija in melanholija, ki preveča sliko, nas pritegne z nenarejeno preprostostjo in neposrednostjo. Zanimivi so tudi »Ribiči« in »Prodajalci preproge«. Zlasti

Ferdo Mayer: Igre II.

zadnja deluje kot prefinjena dekoracija in nas poleg tega s svojo literarnostjo popelje v miselni svet avtorja. Solidno delo je tudi »Dan mrtvih«, pri katerem skoplje osnovno lirčno noto udarja razumsko in znanstveno podajanje barvnih skladov. Sicer tudi pri oljih slikar ni odkril ničesar novega, vendar vse kaže, da bo potem, ko se bo otrsela vplivov in našel svoj specifični izraz, postal dober slikar.

Zanimiva je tudi keramika. Razstavljeni so sicer samo trije krožniki in vaza standardne oblike. Zlasti risbe na krožnikih odlikuje elegantna matisssovska linija. Izgleda, da je slikar vzel stvar resno, ker predmeti kažejo nekaj več kot samo goli dekorativizem.

S. L.

Pot, ki vodi naprej

Naš poseben dopisnik DUŠAN PETROVIČ poroča o svetovnih študentskih igrah v Parizu

V PARIZU SO BILE OD 31. AVGUSTA DO 8. SEPTEMBRA SVETOVNE ŠTUDENTSKE IGRE, NA KATERIH JE NASTOPILO KAKIH 1500 ŠTUDENTOV-ŠPORTNIKOV IZ 30. DRŽAV. PO VEČLETNI RAZDVOJENOSTI, KI JE NOSILA PEČAT POLITIČNE RAZDELITVE SVETA, SO SE ZBRALI ŠTUDENTJE V PARIZU, DA BI TAM PROSLAVILI 50-LETNICO NACIONALNE UNIE SVOJIH FRANCOSKIH KOLEGOV (UNEF). PARIZ JE BIL PONOSEN, DA JE BIL MESTO, KI JE SPREJELO TOLIKO ŠTUDENTOV, PRAV TAKO FRANCOSKI ŠTUDENTJE, KI JIM JE PO DOLGIH NAPORIH USPELO ZBLIZATI IN ZBRATI ŠTUDENTE IZ DALJNJIH DEŽEL, NE GLEDE NA POLT, RASO IN POLITIČNO PREPRICANJE. TO JE NAJVEČJI USPEH ŠTUDENTSKE OLIMPIADE V PARIZU, VSEKAKOR MNOGO VEČJI, KAKRŠNEGA SO DOSEGLI ŠTUDENTJE NA ŠPORTNIH IGRISCIH, DVO- RANAH IN PLAVALNEM BAZENU.

Dolgo je bilo treba čakati na skupno študentsko manifestacijo, na dograditev mosta enotnosti, ki je bil pred leti porušen. Pred igrami je bilo nekaj manevrov posameznih nacionalnih študentskih zvez, hoteli z njimi razbiti enotnost. Bili pa so vnaprej obsojeni na polom. Švicarji so na primer predlagali, naj na igre ne povabijo študente vzhodno-evropskih držav, ki so vključeni v MSS (mednarodna študentska zveza), temveč da pokličejo le tiste, ki so vključeni v FISU (Športna študentska federacija). Tega niso sprejeli niti prireditelji, niti druge zveze, ki so sodelovale na igrah v Parizu. Švicarji so zato odpovedali udeležbo, pridružili pa so se jim še nizozemski študentje. Predstavniki vseh nastopajočih v Parizu, tako z vzhoda kot z zahoda, so ostro obsodili in kritizirali njihov odstop.

Na igrah v Parizu so sodelovali tudi naši študentje. Jugoslavijo je zastopalo 26 športnikov, ki so osvojili 3 zlate, 2 srebrni in 5 bronastih kolajni. Na sporedu iger je bilo 7 športnih panog: atletika, košarka, odbojka, tenis, sabljanje, vaterpolo in plavanje. Športni odbor jugoslovanskih študentov je sprva nameraval poslati v Pariz večje število tekmovalcev. Zaradi zvišanja stroškov potovanja jugoslovanskih atletov iz Aten, kjer so nastopili na balkanadi, v Pariz, je bilo število zmanjšano. Doma so ostali igralci tenisa, sabljači in plavalci.

Za uspeh naših športnikov lahko rečemo, da je bil zelo lep. Vaterpolisti so, kot na olimpiadi v Dortmundu leta 1953, tudi tokrat prepričljivo osvojili prvo mesto. Premagali so reprezentanco Nemčije s 6:0. Brazilijo s 14:0, Japonsko s 14:1 in Madžarsko s 6:5. Največji tekme naših vaterpolistov so bili madžarski študentje, saj so nastopili z reprezentanco Budimpešte, okrepjeno še s tremi državnimi reprezentanti. Za madžarsko je igral tudi stalni član državne reprezentance Karpati. Kljub temu pa smo nastopili z močnejšo postavbo in smo pričakovali, da bo naše moštvo brez težav premagalo Madžare. Dogodki v bazenu pa so pokazali povsem drugo sliko. Največji zaslug za to ima slabi francoski sodnik, ki je trikrat brez vzroka kaznoval našo reprezentanco s četverci, ki so jih Madžari realizirali.

Ko že govorimo o vaterpolu, moramo poudariti, da je bila voda v bazenu vedno zelo hladna (17 stopinj), kar je slabo vplivalo ne samo na vaterpoliste, ampak tudi na plavalce, da niso dosegli svojih najboljših rezultatov. Med ostalimi našimi športniki sta osvojila zlati medalji še Longer v teku na 110 m ovire in Milka Babović na 80 m ovire. Longer je v finalu zelo prepričljivo premagal svoje tekmece in dosegel čas 14,6 sekunde. Dvoboj za drugo mesto, med našim predstavnikom Petrušićem in Bolgarom Kaburovim, se je končal z zmago Bolgara. To je bila edina disciplina, v kateri je za nas manjkalo, da bi naši atleti slavili dvojno zmago. V metu kljativa je zmagal Rus Samocvetov pred našim Bezjakom. Oba sta dosegla rezultate, ki ne ustrezajo nujnim sposobnostim. V konkurenci 16, tek-

KAPETAN FRANCOSKE REPREZENTANCE WANKO PRISEGA OB OTVORITVI PARISKIH PORTNIH IGER

je veljalo atletiki. To ni čudno, saj so se v Parizu zbrali številni svetovnoznani atleti in svetovni rekorderji. Vsek dan atletskega sporeda na stadionu Charlety, je bil dan kakšne velike zmagave. Atraktivna prvega dne je bil nastop Rusa Stepanova — svetovnega rekorderja v skoku v višino. Čeprav je bilo na stadionu kakih 35.000 gledalcev, je bilo med njegovim skakanjem popolnoma tiho. Zelo lahko je preskočil višino 2,12 m le malo je manjkalo, da ni preskočil 2,17.

Slavljenec drugega dne je bil nemški sprinter German, ki je zasenčil slavo ameriškega rekorderja Murchisona. V finalu teka na 100 m ga je naravnost pregazil. To je bil prvi poraz Murchisona v Evropi in za novinarje vsekakor največja senzacija pariskih iger. Kaže, da svetovni rekorder ni bil v Parizu najbolje pripravljen, ker je doživel poraz tudi naslednjega dne v teku na 200 m.

Tretji dan je prinesel presenečenje tam, kjer ga je bilo najmanj moč pričakovati — v skoku s palico. Višina 4,25 so z

favoritov. Edino presenečenje je napravil Anglež Gilligan, ki je na 500 m iznenadil precej pretendentov za prvo mesto, med katerimi je bil tudi naš Mugoša.

Košarkarski in odbojarski turnir sta bila bila v znamenju vzhodnoevropskih držav. V košarki so zmagali Bolgari, v odbojki pa Poljaki. Omeniti moramo, da je bila odbojka na visoki tehnični ravni.

Tenis in sabljanje sta bila brez velikih imen. Zato so bile borbe izenačene in zanimive. Pozno zvečer, v nedeljo 8. septembra, so bila zadnja tekmovalna končana. Enako svečano kot so bile odprte, so bile igre tudi zaključene na stadionu Charlety, ki stoji med zgradbami univerzitetnega centra.

Tokrat v Parizu ni bilo svetovnih rekordov, zato pa je bilo dovolj dobrih rezultatov in predvsem častnih športnih borb, dostojnih takšne športne prireditve. Študentje z vseh krajev sveta so se razšli s povabilom za novo srečanje. Predstavniki MSS in FISU so se zedinili, da je treba tudi prihodnje igre organizirati skupaj. Pa ne samo prihodnje, ampak vse, kar jih še bo. Določili so tudi kraj prihodnjih iger: Rim. To bodo v predolimpijskem letu na stadionu, kjer bodo XVII. olimpijske igre leta 1960. Zato navijačje v Rimu leta 1959. To je bil pozdrav ob slovesu v Parizu.

ŠPORTNA KOMISIJA PRI UO SE ZAVEDA SVOJE VELIKE NALOGE

Letos aprila meseca smo ustanovili pri Univerzitetnem odboru ZŠJ športno komisijo. Čeprav še ni dolgo tega, pa nam je vendar že sedaj jasno, kakšen je njen pomen v športnem življenju študentov. Ustanovljena je bila z namenom, da nam pomaga pri poživitvi študentskega športa na univerzi in da vključi v klubove našega društva čim več novih študentov. Samo akademsko športno društvo temu posegu v širino ne bi bilo kos, ker ima dovolj dela s tekmovalci svojih moštev.

Bežen pogled na uspehe te mlade športne organizacije nam kaže razveseljivo sliko. Zastavljene naloge so bile izvršene. Na sporedu so bila prvenstva v nogometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu in drugih panogah. Mislim, da je vsakomur jasno, da tako številna tekmovalja pripraviti in izvesti niso mačje solze. Samo v nogometu smo dosegli 12 moštev. Pri izvedbi teh tekmovalj so nam priskočili na pomoč sodniki športne zveze, da je bilo tekmovalje prav v vseh ozirih na dostojni višini. Ob tem pa moramo povedati, da športni komisiji ni bilo vedno lahko. Posebno referenti za šport na posameznih fakultetah se niso zavedali svojih dolžnosti do kolegov, ki bi mogoče radi v svoje razvedrilo malo potrenirali to ali ono panogo, pa niso vedeli, kam naj se obrnejo. V bodoče bomo morali tudi bolj izbiti, da nam bodo referenti tudi v pomoč.

V teh dneh, ko se predavalnice polnijo z novimi študenti, je naloga športne komisije, da pokaže tem tovarišem pot do zdravega razvedrila na naših športnih igriščih. Poleg tega pa bo opravila tudi pionirsko delo našim klubom, ki bodo imeli neusahljiv vir za nove moči.

Za bodoče delo ima športna komisija prav lepe načrte. V bolj razvitih panogah bodo uvedena tekmovalja po sistemu lig, za ostale pa se bo našel način, ki bo najprikladnejši in najboljše za doseg čimboljših rezultatov.

MIRO DVORŠAK

Zmagovalci študentskih iger v Parizu

ATLETIKA — MOŠKI: 100 m — German (N) 10,5; 200 m — German (N) 21,3; 400 m — Patterson (VB) 48,4; 5. Grujić; 800 m — Lawrence (N) 1:50,3; 1500 m — Cselegdi (A) 3:50,3; 4. Murat; 5000 m — Gilligan (VB) 14:31,0; 2. Mugoša; 110 m ovire — Longer (J) 14,6; 3. Petrušić; 400 m ovire — Ilin (SZ) 53,3; 4x100 m — Francija 41,4; 4x400 m — Nemčija 3:16,9; višina — Stepanov (SZ) 212; daljina — Witte (N) 741; 3. Miller; palica — Wažny (P) 440; 3. Lukman; troskok — Rjakovski (SZ) 16,01; 6. Jocić; krogla — Ovesjan (SZ) 16,57; disk — Kompanjec (SZ) 53,38; 4. Radosević; kopje — Cibulenko (SZ) 80,63; kladivo — Samocvetov (SZ) 58,60; 2. Bezjak.

ATLETIKA — ŽENSKE: 100 m — Krepkina (SZ) 11,9; 200 m — Iikina (SZ) 24,6; 800 m — Jermolajeva (SZ) 2:12,3; 3. Rajkova; 80 m ovire — Babović (J) 11,5; višina — Balas (R) 166; daljina — Krepkina (SZ) 603; disk — Begljakova (SZ) 48,83; krogla — Zibina (SZ) 15,75; 3. Usenik; kopje — Diti (R) 52,38; 6. Kalušević; 4x100 m — SZ 46,4.

KOŠARKA — Bolgarija.
ODBOJKA — moški — Romunija.
ODBOJKA — ženske — Poljska.

SABLANJE — moški: flet ekipno — Madžarska, posamezno — Czikovsky (M); sablja ekipno — Madžarska; posamezno — Szerencses (M); meč ekipno — Italija, posamezno — Gonsior (P).

SABLANJE — ženske: flet — ekipno: Madžarska, posamezno — Ebert (A).

TENIS — moški posamezno — Gulyas (M); moški v dvoje — Perreut Saussine — Jauffret (F); ženske posamezno — Strackova (CSR).

PLAVANJE — moški: 100 m prosto: Treillet (F) 58,6; 400 m prosto — Kohler (N) 4:48,7; 1500 m — Dos Santos (B) 19:53,7; 200 m prsno — Klopotowski (P) 2:45,2; 200 m metulječek — Katzorka (N) 2:37,6; 100 m hrbtno — Miersch (N) 1:07,2; 4x200 m prosto — Nemčija 9:19,7.

PLAVANJE — ženske: 100 m prosto — Voog (SZ) 1:06,9; 400 m prosto — Voog (SZ) 5:32,6; 100 m metulječek — Pozdnjak (SZ) 1:16,6; 200 m prsno — Altmann (A) 3:09,6; 100 m hrbtno — Fisher (VB) 1:21,3; 4x100 m: Velika Britanija 5:03,9.

WATERPOLO — Jugoslavija.

Tudi »stari Eiffel« je bil navdušen

Piše:

Evgen Bergant, ml.

res odlično — ne samo na tekmovaliških, marveč tudi v skupnem domu — npr. v zgradbi »Re-sidence universitaire«. Veliki 8-nadstropni blok je najpogostejše pridobitve pariskih študentov so bili zares pravi Babilon jezikov in ljudi, hkrati pa tudi reklama za mednarodno sodelovanje študentov vsega sveta.

Reprezentanca v modrih trenerkah

Jugoslovansko zastopstvo v Parizu ni bilo številno, zato pa toliko bolj kakovostno. Bilo je, kakor da bi posnemali našo letošnjo odpravo na mladinske igre v Moskvi. Tudi tam je pešica Jugoslovancev zabeležila zavidljive uspehe in prav isto lahko trdimo tudi za Pariz, čeprav bi ob Seini lahko pravzaprav dosegli še več kot smo. Uspeh pa je očiten: trikrat so na čast našim športnikom zmagali — ne državno himno — marveč študentsko popevko »Gaudeamus igitur«, s katero so v Parizu začeli slavnostni obred predaje kolajni.

Sportniki v modrih trenerkah z napisom Jugoslavija so bori častno zastopali domovino!

Beseda o naših ožjih rojakih

V jugoslovanski reprezentanci so bili tudi trije Slovenci: atleti Usenikova, Longer in Vipotnik. Za vsakega od njih lahko postrežemo s posebno pariško karakteristiko (seveda ne povsem resno):

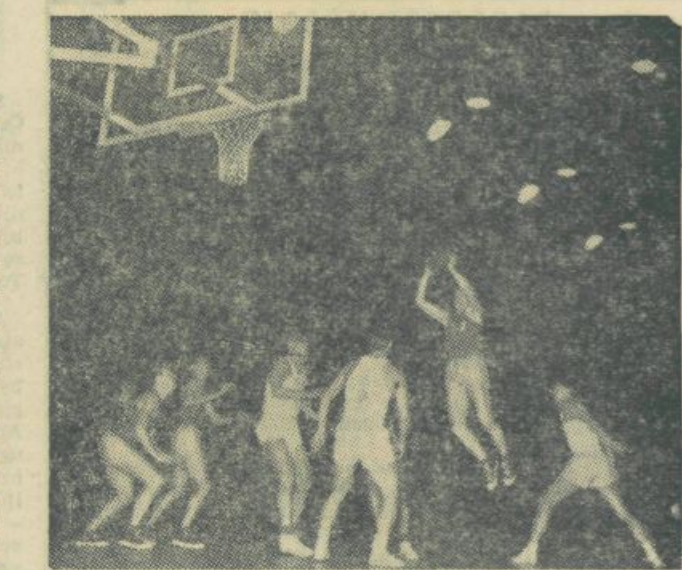
Stanko Longer: V francoski prestolnici pretežno resen in prehlajen. Njegov smisel za hitro življenje je prišel do izraza predvsem s posredovanjem baretko, ki jo je stalno nosil (v njegovo obrambo povejmo, da dežja res ni manjkalo). Baretko je snel le med tek in na zmagovalnem odru, ko so mu predajali zlato kolajno. Le-to je takoj temeljito ogledal in izjavil, da mu k letošnji zbirki (Moskva, Atene, Praga) imenitno pristaja. Tekmeč so mu razen hitrosti in tehičnosti zavidali tudi dežni plašč, ki ga je oblekel zmeraj v kombinaciji z že omenjeno baretko.

Kljub prehladu de vztrajno hvalil pariško podnebje. V primerjavi z Atenami, kjer mu je na balkanskih igrah le nekaj dni prej nagajala neznozna vročina, je sprejel Pariz kot vsestransko osvežitev. Tu je lahko spal brez ventilatorja in očividci so vedeli povedati, da je Longer med vsemi jugoslovanskimi reprezentanti najkrepkeje izkoristil to prednost.

Strokovno — mislimo na progi — nas je navdušil v predteku in v finalu, manj pa v polfinalu, kjer je bil sicer tudi prvi, vendar le z milimetrskim naskokom. Prvi štirje v tem polfinalu so prišli na cilj tako tesno drug za drugim, da so nekateri pesimisti celo trdili, da je Longer izpadel.

Milena Usenik: »O, ko bi bilo že vse mimo«. Je naša metal-krogla največkrat rekla v Parizu. Mislija je seveda svoj nastop, zaradi katerega si prve dni sploh ni mogla ogledovati mesta in je živela v večnem strahu, da ji bo na tekmovalju morda spodletelo. No, naposled se je vse dobro izteklo, čeprav smo gledalci in Milena med tekmo precej trpeli. Bilo je namreč tako, da je Usenikova že v drugem metu dosegla svoj najboljši rezultat, potem pa ji ni uspelo prav nič več. Vsi njeni naslednji meti so bili krepki, pod 14 m, nasprotno pa se je večina drugih tekmovalk popravljala. Prvo mesto, svetovni rekorderki Zibini (SZ) seveda ni nobena ogrožila, zato pa je bilo toliko več boja za srebrno kolajno. Milena je bila vse do petega meta druga, nato pa jo je premagala ameriška pravkinja črnka Brown. Ki pa tudi ni bila v najboljši formi. To pa ne preseneča, saj je v 10 mesecih, odkar sta se z Mileno spoznali v Melbourne maršalki doživela. Postala je srečna mamica (seveda je hčerka) in ni mogla redno trenirati. Ker tudi v šestem metu ni nobena druga tekmovalka vrela od Usenikove, je le-ta došla bronasta kolajna, kar je tudi lep uspeh.

Andrej Vipotnik: Zaradi poškodbe manj uspešen na stezi, zato pa toliko bolj na vseh dru-

Slavje slovenske košarke

Olympia in Ljubljana v jugoslovanski elitli

Prvenstvena sezona 1957 je v razvoju slovenske košarke prava prelomnica. Zanje, ki so se v zadnjih letih bolj in bolj urednicevale, sedaj niso več samo želje, marveč dejstvo. Slovenska košarka si je priborila primat v državi, ekipi Olympia in Ljubljane sedita v najvišji vrh jugoslovanske košarke.

Morda bi kdo rekel — zakaj toliko radosti ob takem dogodku, saj imamo Slovenci še celo vrsto drugih državnih prvakov. To že drži, toda košarka sedaj zavzema med športnimi panogami posebno mesto. Skorajda lahko trdimo, da je vsaj v Ljubljani in še v nekaterih slovenskih krajih zrinila s prestola najbolj priljubljeno panogo nogomet. Košarka je trenutno v Sloveniji športna igra št. 1. Prav ob primerjavi košarke in nogometa šele dobimo pravo predstavilo o tem, kaj smo z letošnjimi uspehi Olympia in Ljubljane pravzaprav dobili. Sedaj imamo tudi Slovenci panogo, ki svleče in ki v njej igramo prvo violino. To bo seveda odločilno za množični razmah te zdrave discipline. In pri tem moramo upoštevati še to, da v naši republiki pravzaprav ni košarkarskih tradicij, saj so bili slovenski igralci v prvih povojnih letih pravi šolarji ob Beograščanih in drugih igralcih.

Toliko večje priznanje torej velja igralcem obeh slovenskih moštev. Koliko truda je bilo treba za doseg tega cilja! Kar povprašajte jih, vsak vam bo povedal isto: »Letos sem se ves irtvoval za to stvar — študij in košarka, za kaj drugega res ni bilo časa.

Res je, da so za svoje delo tudi dobili lepo plačilo: zavest, da so se jim uresničile sanje, da so osvojili primat v državi, pomeni našim košarkarjem drugo več kot kakršnokoli drugo priznanje. In pri vsem tem jim tudi nihče ne more očitati, da ne bi bili pravi amaterji. Denar torej tudi v našem atomskem stoletju še ne pomeni vsega. Kjer je volja in zavest, tam je tudi uspeh.

Kakor je bila uspešna, je bila letošnja košarkarska sezona tudi izredno naporna. To velja pravzaprav za vse igralce, še posebej pa za štiri državne reprezentante v moštvi Olympia. Le pogledite, kaj je na primer »prestala« v zadnjih dvanajstih mesecih igralec Kaudus. Ob koncu leta 1956 najprej skupni trening izbrane ekipe in turneja po Poljski. Nato mesec dni vadbe doma in odhod na dolgo in naporno turnejo po Kitajski. Takoj po vrnitvi začetek spomladanskega dela zvezne lige. 7 kol — pa spet skupne priprave reprezentance za evropsko prvenstvo v Sofiji. Turnir v bolgarski prestolnici ni bil težak samo zaradi izredne konkurence, marveč predvsem zaradi neznozne vročine. Po Sofiji le nekaj dni počitnice, pa spet skupni trening Olympia v Ankarani. Potem nadaljevanje zvezne košarkarske lige — prvi maratoni z 11 kolli!

In če k vsem tem telesnim naporom pristajete še psihične — sami pomembni nastopi v tujini, doma pa vsaka točka pomembna — je jasno, da se bodo košarkarji po 13. oktobru zares oddahnil.

Pariške študentske igre — lepo in pomembno tekmovalje

nika, ki je bil hkrati (sicer že odslužen) študent in športnik. Le-ta ga je brž povabil na motoriziran ogled okoliških znamenitosti in seveda ... na appetit ter ga nato varno odločil pred stadionom.

Št. 2: — Andrej je hotel v mesto. Stopil je v enega od avtobusov, ki so bili postrojeni pred študentskim naseljem. In kam so ga odpeljali? — Naravnost na nek slovesen dopoldanski sprejem v palači Chailot.

Tradicijo iger nadaljujmo

Naslednje študentske igre bodo leta 1959 v Rimu. Zeleti bi bilo le, da bi tudi Italijanom uspelo to, kar je Francozom — namreč, da spravijo skupno na tekmovalje člane obeh velikih svetovnih študentskih zvez. Športna tekmovalja v vzdušju, kakršno je bilo v Parizu, namreč bistveno prispevajo k mednarodnemu sodelovanju študentov vsega sveta. In zato nam tudi gre — mar ne, Evgen Bergant, ml.

Kratko toda novo

● V akademskem športnem društvu je najbolj delaven AKK. Člani tega športnega kolektiva edini trenirajo skozi vse leto. Seveda so temu primerni tudi njihovi uspehi. Priporočali bi tudi ostalim klubom, da gredo po njihovih poteh. Na treningu v Ankarani jih je bilo kar 42, od tega nekaj pionirjev celo na svoja stroške.

● Skrb za naraščanje pri njih največja skrb. Iz leta v leto imajo več mladine, iz leta v leto naraščajo njihovi uspehi. Člani, članice, mladinke, tri moštva mladincev, štiri pionirjeve, to je njihovo zaledje.

● Zaradi velikega zanimanja mladine za košarko so zvečnili, da bodo v zimskem času pripravili šolo za žensko košarko, po gimnazijah pa košarkarske krožke. Odična zamisel in upamo lahko, da bo na tak način slovenska košarka obdržala visoko mesto v državnem in mednarodnem merilu.

SVETOVNI REKORDER NA 100 METROV IMA MURCHISON IZ USA JE TUDI PRIŠEL V PARIZ

dan je Vipotnik zamudil avtobus, s katerim so se atleti peljali na stadion Charlety — prizorišče tekmovalj. Znal si je pomagati. Na cesti je ustavil limuzino in imel toliko sreče, da je snel prav takega voz-

SKUPINA NAŠIH UDELEŽENCEV NA PARISKEM STADIONU

čev je Mugoša na 5000 m osvojil drugo mesto. Milica Rajkov je bila na 800 m tretja, Lukman v skoku s palico in Miller v skoku v daljino prav tako. Usenikova je bila tretja v metu krogla, Murat na 1500 m in Grujić na 400 m četrta. Radosević v disku peta, Kaluševićeva v kopju in Jocić v troskoju česta. Razen Vipotnika, ki je prišel v Pariz poškodovan, so se vsi naši atleti uvrstili v finale.

Največ zanimanja gledalcev

Ankaran v nekaj čačkah

Prebudi kulega!

REKLAMA

V Ankaranu je študentski tabor. Je sorazmerno poceni in v nekem pomenu redilen. Taki s šušljevimi kurami ne pridejo v poštev. Družba je prijetna. Morski psi študentov ne marajo. Imajo slabe izkušnje. Z menzami ni dobro sestavljati jedilnikov. Sicer pa so kot gostinci po svoje zelo razvajeni. Kdo bi se mučil z domaćimi proizvodi. Inozemsko blago je vendar mehko, kvalitetno. Poleg vsega pa imaš še prijetno zavest, da si nekako posegel v mednarodna dogajanja. Sila moderen sport.

Ce hočeš biti v Ankaranu slabe volje, te mora boleti zob, ali pa se ti morajo na toboganu razparati minimalke. Lepo po sredi in pred večjavo množico.

KAKO SO ODPRILI USTA

Ankaranec so odprili usta na več načinov. Odpirali so jih ob

različnih priložnostih bolj ali manj intenzivno. Prvič so jih odprili, ko so zjutraj pogledali iz šotorov. Volkovi tulijo v luno. Ankaranec pa so zehali v sonce. Potem so jih odpirali vse česče. Zaradi zajtrka, kosila, zaradi malice, večerje. Vmes so jih odpirali še tako ali drugače, na prav svojstven način pa so jih odpirali na seminarjih.

Ankaranec so odpirali usta na seminarjih. V diskusiji. Diskusija je nekaj takega, kot po tomboli ljudsko ranjanje. V tem primeru je bilo seveda oboje veliko bolj kulturno. Posebne vrste ljudsko ranjanje. Bilo je morje problemov, zato je prav, da so jih reševali prav ob morju...

POD SONCEM ŠT. 2

(Kadar se je sonce utapljalo, je dogorevalo kot cigareta. Počasi so ga pospremlili črčki. Kaka lad-

ja, ki je drsela po obzorju, ga je navadno zbrisala z neba.) Ankaranec so imeli za večerjo poseben smisel. Pred filmsko platno na koncu tabora so znosili odeje, blazine. Posamezniki z bujno domišljijo so ustvarjali nekake »zakonske postelje«. Sortirani jakor sardale, so nudili lep primer kolektivne zavesti.

(Vzšlo je sonce št. 2 iz velikega šotora je planil snop luči in iz platna pričel izrezovati figure.)

Filmi so bili stari. Frizer za dame. Gospod Hujo! na političnih. Umor v pariški četrti. Lili. Lili pa je bila nekako nova. Ankaranec so ji sledili. Potem pa je naenkrat zmanjkalo traku...

Zadnji konec Lili je odgrnil morski pes. (Torej ima le nekaj okusa.) In Ankaranke je postalo strah. (Za zadnje konce?) (Teh živali se se bali vsi. Razen kuharic. Tudi kaliber gobcev morskih psov gre namreč le do neke meje!)

franc

Zdej praujo, da sm se po starou in da starih bajt s tako velikim stažam sploh ni več u lublanskim študentskim centr. Da mam zdej, proujo, pravico druge učit in modrost delit. Men se zdi, da za učenje in solejne glav z modrostjo nimam smisla, zato bom raj zmiram en pism napisov. Pism teb, prebudi kulega, ka si se znanost nauži, ka si gospod postou in ka nis tok puktarjen, da te neb več zadržale študentske in starobajarske zgodbe iz naše trolejbusirane metropole.

Ej, ka b ti vidu kako novi bruci letijo u naš mest. Pusod jh je pouhn. Praujo, da je gor na kvestur kr gneča, da pa se spleča gor jt gledat. Jože je reku, da so take puže prše, da se t kr muzeg zajfrl. Saj jest Jožet vrjamem, ampak ke gor ne bom šou, ka m moj star rezon prau: Veš Stenica stara, u takih vodah ne boš več svitlilil, saj so že delč leta, ka smo se brigade šli.

Tapru so mende gor o rajfng šli, gor u bar, tm ka je sam sto din za plačat. Zadnč sm biu gor, pa jih je blo k listja pa trave, teh zmenjevoj. Sami pinkrasti mulci Tist kelnar na G je reku, da so to sami pubertetni zmrdčji, jest pa ti prauv: sam boži bruci iz deže kranske. Tist ka so dol z juga prst najbrž še niso tazgorruga bara zrohal, pa so se bi u kuludvorsk restoran ložiral. So pa bli presnet hecn tele zelen gomizlauci, sedel so pud tistm rdečm lampam, ka b bli u dvanaštih nebesh. Nič jh ni mutil, da je muska za eno figo in sam en frajarji piskajo, ka b jh najraj skuz okn pumetou. Tist bruci pa sam sedijo, k lipov bugovi pa skumljajo na tiste, ka se z ene par plesoritkam pu plesišč lajhajo. Punce delajo kisle kshihte sej jm precej mulcov še du platforme ne duseže. Teško se dons dnar služ, pa tud če se greš privatn sektor.

Ka je že u barih beseda, pa t morm povedat, da sm se zadnč spuzabu tud u taspodn bar. Sej veš, da tm še nism biu, da sm se zakleu, da ne bom šou dol za soj dnar. No vidš, čakou sm par let, pa je prša prilka. Šli smo dol, smo mel eno komemuracijo, al sedmino, za tiste naše stare bajte, ka morjo u vojsko zdej na to lepo jesen. Fantje so udlagal pa udlagal, so misli, da bo razurožitu, pa da bojo sploh frajan. Pa ni blo nič iz te moke. No, pa smo pelal fante dol u klet gledat tist prugram, tisto nago (skor), ka pleše; sej zdej ceu let ne bojo kj tazga obognasvarili. Sej smo usi ludje, koker prav tist ugankarsk pesnik. Bli smo tko veseu, da smo vin kr iz flaš pil. Pa je pršou en kelnar, pa je reku, da je to u Amerik grda navada. Mi smo pa reki, nej bo veseu, da mamo usak soja flaša, pa da je pr nas to lepa navada. Pol smo začel pa narodne pet, tiste o rdeč ublakh pa u suldaškem bobnu. Pa je pršou spet edn, pa je reku da oni že musko plačajo, pa da ni treba, da še mi tulmo. Veš dol majo fejt musko pa eno fejt mam, ka poje. Mejduš zna pet, pu naše, pu srpsk, pu špansk, anglešk rjove k tist Strong, pa cuvt zna, sploh ma regisre, da je mal takh. Na konc, ka smo že vn šli, sm šou enga tazga breževna prašat, če ma kj robe za naše fante. Pa je reku, da on sam za hermošik rihta, pa da mi nimamo nubene baze za tak visok paberkuvajne, kakršnga on prudaja. Še morjo pač naš fanti pumirt, pa mirn bit, sej bo hmal bul, ka boja druga hrana mel.

Pa še neki. Veš zdej sm siššou, dons, da spet veronauk učijo u Lublan. Ne tist ta navadn, ampak za akademike pusebit. Jest ne vem, a je ta stvar res čist nova, al sm pa jest šele zdej zajno zvedu. Ampak usen je zanimiva, praujo, da majo ure kr u cerku, zaš za ularjam, pa da kr precej folka pride. Jože, ka je firbe prve klase, je biu že tm, pa prau da je to ene sorte ljudska univerza, da so guvorl o sifilizmu in o unanij in sploh o takih beštirjah. Prau, da e kr zanimiv, poseben zdej ka tavek pa tamal tok o tej seksiš vzgojo diskutirajo, da je zanimiu slišat kva farji praujo, al so soje puglede na te stvari kj evoluiral.

Te lpo pruzhaua toja
Stewice

Dva ogromna nahrbtnika smo na postaji v Preserju komaj silačili iz vagona. Pomagal sem, da sta si jih Maks in Jože natovorila. Sam sem veselo pograbil miniaturno krušno torbico in jo mahnil za njima, zaradi česar sem bil seveda tarča neduhovitih opask in kletvic, ki so dosegle vrhunec, ko sem se ponudil, da bi nosil steklenico s slivovko.

Po lepi gozdni poti smo res po treh zelo debelih urah prišli na cilj. Maks je odvrget nahrbtnik in zatulil:

»Hura, tukaj bode!»

Ker sem ga neumno pogledal, mi je hotel stvar razložiti. Peljal me je k bližnjemu gabru in zmagoslavno pokazal na tla:

»No, ali sedaj vidiš!»

Razen treh skal, neke čudne gobe in grmička, nisem videl ničesar.

»Tepec, poglej kako je požrtlo! Polšine imam zasmovanec.

Res, pod grmom je bilo vse nastlano z obžrtim semenjem, podobno je bilo pod vsemi lesnikami in gabri v bližini.

Ravno sem mislil sesti in v miru pokaditi, ko me je Maks dvignil: »Halo lenoba, greva nastavljat pasti!« Ogledoval si je drevesa, jaz sem pa moral nasekati dolgih palic. Ko je našel primerno drevo, lesniko, gaber ali celo smreko, je nar-

taknil šklop, to je past, na dolgo palico, nato pa jo je obesil kot dežnik na primerno rogovilo. Na nekatera drevesa sva dala po dve, ali celo tri pasti, ponekod pa po eno. Končno sva nastavila še pred polšinami.

Jezik mi je visel iz ust, ko sva končala. Vrnila sva se v tabor, kjer je Jože že postavil šotor in kljub vsej omejenosti skuhal čudovit mornarski grog. Do mraka je manjkalo še nekaj uric. Ležali smo, srkali grog in klepetali, to se pravi, govorili je Maks o svojih lovskih podvigih. Zdi se mi, da lovec in ribič tripoja za hudo očesno napako, ker jim pomnožijo njihove oči vsak plen najmanj s faktorjem 6. Tako je Maks polha, ki je navadno dolg okoli 15 cm, povečal v pravilčno žival, nekoliko manjšo od odraslega bernardinca. Ko sem ga nejevolno pogledal, me je nasajeno vprašal:

»Misliš, da lažem?»

Predstavljamo vam tri poljske satirike, tri mlade dame, ki so debutirale in se uveljavile po zadnji vojni.

Stefania Grodzińska: KASZYSLAV MRRBRKRRSKI

Napisala sem reportažo o huliganu.

Srečala sem Kwiatowskega, ki je bil zelo užaljen: Presenečen sem, da je huligan v vaši reportaži svetloval in sijaljeok. Prav tak, kot sem jaz! Zapomnite si, ne želim, da bi vaši strašni tipi imeli mojo podobno. Naj bodo temnolasi, kostanjevi, kakor pač hočete!

Napisala sem reportažo o obrekljivcu.

Srečala sem Kowalskega, ki je bil iznenaden:

»Obreklicavec v vaši reportaži nosi živo obleko in ima psa. Očitočno vas prošim, da si drugič ne izposojate moje podobne za opisovanje takih tipov! Zakaj ga ne odenete drugače: temnomodro ali rjavo, kakor pač hočete!

Napisala sem reportažo o deolomrzniku.

Srečala sem Dabrowskega, ki je besnel:

»Kaj pa vendar počnete? Ravno elektrotehnik je moral postati delomrznec v vaši reportaži? Ali je moj poklic slabši od drugih? Zakaj ravno jaz? Ta vaš tip bi bil lahko tudi pleškar, dimnikar, kakor pač hočete!

Napisala sem reportažo o izsiljevalcu.

»Kje pa! Mogoče malo pretravaš, lažeš pa ne!»

Ze nekaj desetletij je polharstvo na Slovenskem propadalo. Samo nekaj starih se je še držalo tradicije. V zadnjih letih pa se je zaradi visokih kupnih cen lov na polhe razmahnil že skoraj v ropanje. Maks pravi, da nekateri ljudje v Beli Krajini in okolici Snežnika nalovijo v eni noči tudi 250 polhov, a za 300 lepih kožic v dobiš v Novem mestu uvoženo športno kolo. Če si bo hotel polhar v bližnji bo-

dočnosti privoščiti kaj takega, ga bo moral ukrastiti, ker bodo polhi verjetno kmalu že redkost. Krivi pa niso samo polharji, ampak tudi čedalje večja sečnja in omejevanje gozdov s cestami in potmi. Pa tudi nekdanje romantike ni več. Biznis je prodri tudi sem. Vsak ljubosumno čuva svoje lovišče, hodi bos po gozdu, da ga ne bi slišala konkurenca in nereditno prazni tudi tuje pasti.

Sonce je že davno zašlo. Prižgale so se zvezde. Zlovesče je tulila uharica in se neslišno spreletavala med drevjem.

»SIŠIŠ!« me je dregnil Maks. Slišal sem nekakšno, rekel bi cvilečo čivkanje. Oglasili so se polhi.

»Pojdimo! Čas je že.« Pograbili smo žepne svetilke, vrgli nekaj suhljadi na ogenj in odšli. Pasti tik taborišča so bile prazne. Malo naprej smo pa že iz njih potegnili tri debele samce. O btej priložnosti je povedal »resnično zgodbo«, kako je v treh urah v eno samo past ujel 26 zverinic.

»Vse naenkrat?« sem ga vprašal.

»Idiot! Že spet ne verjamem.«

Jože je dobil nalogo, da jih spravi v vrečo. Tepec je enega izpuštil, ki ga je ugriznil v prst, ostali tri pa je zadržal in vrge v vrečo. Po tem obhodu smo šli nazaj v tabor. Nekam tesno mi je bilo pri srcu, ker sem hodil zadnji, zato sem za korajšo iz zelenke naredil še nekaj požirkov. Stresel sem se in plašno pogledal nazaj, kadar je počila suha veja. Malo zaradi veselja, ki smo se ga nasrkali iz zelenke, malo pa zaradi strahu, smo ubrano zatulili neko popevko. Rjovel smo od smeha, ko je Maks povedal nekaj zelo mastnih polharskih zgodb. Najlepsi smeh pa nam je ostal v grlu, ko je v grapi, kakih petdeset metrov niže, nekaj zahreščalo in

zatopotalo. Kot bi trenil smo skočili v šotor in samo naši obrazi so preplaheno strmeli v gozd.

»Medved!«

»Merjasec!«

Izjavi sta bili tako tresoč in šklepetajoči, kot bi prihajali iz groba. Tisto nekaj v grapi je zalajalo!

Zarežali smo se, vendar ni nihče prvi hotel iz šotora. Ko smo se spet zbrali okoli ognja, nam je Maks pojasnil, da je bil to ogromen (!!) jelen. Sam pa trdim še danes, da je bil pes. Naredili smo še nekaj obhodov, ko se je zdaniilo, smo imeli v vreči šestdeset lepih polhov.

Pobrali smo stvari in se odpravili. Ob robu gozda smo srečali možakarja, srednjih let, s tremi pastmi pod pazduho in tridesetimi polhi v malhi.

»Znati je treba!« je dejal. Spogledali smo se in takoj nam je bilo jasno, zakaj v grapi, kjer smo nastavili petindvajset pasti, nismo v čeli noči dobili niti enega repa. Spregovorili smo nekaj o sovah in lovskih tatovih, vendar to starega ni ganilo.

Ko smo hodili že po Ljubljani, nas je srečal sosod:

»No, fantje, ste kaj ujeli?»

»Ja, kakih 160!«, sem rekel in malo zardel. Maks pa me je takoj popravil:

»Če bi ujeli še tri, pa bi jih bilo dvesto!«

JOAHIM

Ne čakaj na maj

»OBES SE NA TRAMVAJ ...«

TRI SATIRE

lah teče naglo — kot pero po papirju. Ko so mi telefonirale gospe iz »Hladnega ognja«, so me prosile, naj v povesti upoštevam Dan žena. Ker so žene danes pomembna sila v družbi, pa čeprav se še ne zavedajo vseh političnih problemov... Soglašala sem z njimi in obljubila, da bom vse to upoštevala. Ne vem pa, kako bo vse to izgledalo na straneh mladinskega tiskala.

Četrti teden. Telefonirale so mi gospe iz »Hladnega ognja«. Bile so zelo zadovoljne, ker sem v povest vplel Dan žena. Zahtevale pa so še, da v povesti omenim dostop do morja. Naj ponosno poudarim da imamo morje. To mi res ne bo težko, moj junak naj nekaj govori o tej temi. Soglašala sem z ognjevitimi gospe, ki so dejale, da je treba poudariti uspehe Ljudske Poljske v obmorskih pokrajinah. Pustolovščine na morju, romantično potovanje, nedotaknjene dežele, kamor še ni stopila človeška noga, zvezde, ki kažejo pot, kompas in drugi pripomočki pa deajo z ladje v globino... to ni so slabe teme. Moj deček se bo ukvarjal s tem.

Tretji teden. Moj mali junak govori o Dnevu žena in o dostopu do morja. Vsebinska je zaradi tega postala malo kompli-

cirana, a skušala sem vse do prve vsakdanjosti. Spet je potemtakem telefon in oglašilo se so gospe iz »Hladnega ognja«. Bile so zelo zadovoljne, ko sem jim povedala o čem govori moj junak v povesti, zahvalile so, da v povesti ne sme manjkati kampanje. Kampanja za sladkorno repo. Ta rastlina je nenavadno pomembna za naše življenje in nikakor ne smemo pustiti stvari v nemar, da bi se učenec ne zanimal za njo. Pomemben je čustveni vpliv nanje. Dejale sem gospe, da imajo čisto prav (vendar sem morala sesti na tla), da je sladkorna repa hvalevredna tema in da naj bi kdo drug kaj napisal o tem. Telefon pa mi je odgovoril, da so že vsi znani publicisti napisali svoj delež za »Hladni ogenj« in da jih ne morejo še enkrat nadlegovati. Vi ste mlad avtor, so mi dejale, in vi boste zmogli vse to. Potem sem jim obljubila, da bom to storila, vendar pa bi rada, da povest izide pod psevdonimom!

Drugi teden. Kako prijetno se je skrivati za psevdonimom! Kakšne možnosti! Moj junak postane aktivist velike sladkorne-repne kampanje in pri tem ne zanemari dostopa do morja. Na svojo pest sem v povesti napisala tudi nekaj o čiščenju preprog brez sesalca za prah in še kratko skico o položaju Don

Kihota kot gnilega fevdalca. Vse je bilo še kar dobro, podobno je bilo nekakšni enciklopediji!

Zadnji teden! Prebrala sem povest sinku mojega sosedu, ki je dvanajestletnik. Poslušal me je do konca, malo sem ga morala tu in tam pocukati za lase, a poslušal me je le. Potem mi je dejal, da mu je žal, ker sem ženska in mi ne more reči nekaj besed... Dejal mi je tudi, naj preberem diskusijo o izmih, kar me bo morda rešilo pred kompromitacijo. Pozdravil me je potem in se odpeljal na tekmo prve lige.

Povest je natisnjena. Pod njo je objavljeno moje ime. Črtali so vse, kar sem napisala o ljubnem do domovine. Ni bilo dovolj povezano in logično. Nekateri stvari so dodali. Moram priznati, da sem povest prebrala z velikim zanimanjem. Človek se mora vedno seznaniti z novimi stvarmi.

Ne vem pa, zakaj me sosedov sinko, ki sicer odlično sprejema, ne pozdravlja več.

Krystyna Zywułska: MOJ POROD

(Pismo prijateljici)

Draga moja!

Vprašuje me, kako je potekal moj porod. Vem, da te to zanima, ker sva prijateljici in vem, da bi rada vedela, ali sem mnogo trpela. Skušala ti bom prav vse podrobno opisati.

Devet večer v mesecu juniju sem dejala možu, da čutim bolečine. Prebledel je, kar sem opazila kljub prizadevanju, da bi se potuhnil. Čez četr ure sem le ugotovila, da bo boljše, če mu dam tablete proti slabosti, kajti izgledal je, kot da bo vsak čas pobralo. Tablete je zelo pogumno izpil in sploh ni naredil nobene grimase. Okoli polnoči se je že počutil prav dobro, popolnoma se je obvladoval.

Čez dobro uro pa so se mu roke začele nevarno trepeti. Pogledala sem ga in prosila, naj mi iskreno pove, ali rabi kako pomirjevalno sredstvo. Dejal je sicer, da je povsem miren — a s cigareto si je prežgal hlače. Njegov obraz je bil tak, kakor da bi ga deval iz kože... Okoli trih sem poklicala zdravnika, ki mu je dal injekcijo morfija. Med injekcijo se sploh ni zganil in pozneje se je skušal smejati ter me zabavati. Dejal je n. pr.: »Ali se spominjaš, kako tople je bil letošnji maj!«

Potem je nekaj časa tekal po sobi in si lomil prste. Tudi stokal je. Ko sem ga vprašala, ali jokuje, je odgovoril, da na licih nima solz, temveč da ima katar.

Naslednji dan, okrog ene ure, se je brez glasu zgredil na tla. Pet minut kasneje sem rodila. Otrok je veselo privekal na svet.

Mož se sedaj počuti čisto dobro.

Te pozdravlja tvoja

Kristina
Draždel deka

TRIBUNA ★ Str. 7

KAKO JE S
STIPENDIJAMI?

Možnosti, da dobiti študentske stipendije, so na univerzi večje kot na srednji šoli. Stipendije podeljuje Svet za prosveto in kulturo LRS, okrajni in občinski odbori, gospodarske in združbene organizacije. Za študentske stipendije morate zaprositi, kadar je razpis. Stipendijska komisija, ki jo imenuje dajalec stipendij, med prošnjo izbire tiste, ki jih bodo prejemali. Pri izbiri imajo prednost otroci padlih borcev in žrtve fašizma ter socialno šibkejši študentje; odločujoč pa je tudi študijski uspeh.

Stipendije se podeljujejo v višini do 6000 din. Stipendist dobi stipendijo le toliko časa, kolikor ga je za dovršitev študija predpisano. Če ne izpolnjujete svojih študijskih obveznosti, med katere se štejejo predvsem vsi predpisani izpiti, vam študentsko stipendijo lahko začasno ustavijo ali odvzamejo. O uspehih vašega študija so dajalci študentske stipendije vedno dobro poučeni, o tem jih obvešča fakulteta; na posebno zahtevo pa jim boste morali prinesiti tudi potrdilo o opravljenih izpiti. Stipendijo izgubite tudi, če izgubite pravico do nadaljnjega študija, ali če brez soglasnosti dajalca študentske stipendije spremenite stroko.

Po takih neprijetnostih in dolžnostih vam moramo povedati še kaj vzpodbudnega: nikar se ne preveč ustrašite, če svoje študentske stipendije niste dobili kar v 1. mesecu. Ze stara praksa namreč je, da okrajni najraje nakazuje študentske stipendije šele v sredini ali pa proti koncu meseca.

Vstopite v naše vrste!

Zveza študentov Jugoslavije (kratica ZSJ) se je leta 1951. razvila iz Ljudske mladine. Njeno ustanovitev je narekovala specifična problematika univerzitetnega študija in življenja.

Zveza študentov Jugoslavije je politično vzgojna organizacija. Njena naloga je, da skrbi za vzgojo strokovno kar najspodobnejših in politično pravilno usmerjenih kadrov. Zato je njeno delovanje obsežno, razprostira se na vsa področja študentskega življenja. Oblike njenega dela so temu primerne: razne oblike, pester in privlačen, saj v njej lahko študenti mladina najneposredneje uresničuje svoje težnje po vsestranski izobrazbi in ustvarjanju lepših, socialističnih družbenih odnosov.

Za politično ideološko in strokovno vzgojo svojih članov skrbi ZSJ s predavanji, debatami in seminarji. ZSJ vključuje študente tudi v različnejše politične akcije in jih tako oblikuje v nosilce napredka družbenega življenja.

ZSJ se zaveda, da so vsi ti cilji uresničljivi le v okviru univerze, ki ustreza zahtevam našega časa. Zato se bori za sodobno univerzo in se ukvarja s študijskimi problemi posameznih fakultet oz. oddelkov, kakor tudi univerze v celoti. Pri vsakem združenju, ki je osnovna organizacijska enota ZSJ in je na vsaki fakulteti ali oddelku, so posebne študijske komisije, ki rešujejo vprašanja okoli študijskih na-

črtov, študijskih programov, režima študija itd. Vedite, da ti problemi niso majhni ali omalovaževanja vredni in da je naša organizacija in njene voditelje stalo mnogo truda, preden so jih vsaj ponekod uredili. Ponekod pa še čaka marsikak težak problem na rešitev in tudi na požrtvoval-

študentska, res vaša in vam bo v oporo v vseh letih vašega življenja na univerzi. Danes si je namreč že nemogoče zamisliti študentsko in fakultetno življenje brez te organizacije. Pravico vpisa v ZSJ ima vsak študent, reden ali izreden, kdor je bil prej član LMS ali SZDL, je sprejet brez na-

NE VEMO, KAKO STE SI PREDSTAVLJALI ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE, PREDEN STE SE ODLOČILI, DA STOPITE NA UNIVERZO. TODA BOJIM SE, DA NEKOLIKO NAPAČNO.

ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE POMENI PREDVSEM DELO. K TEMU SE PREGOVOR: »ZAČETEK DOBER, KONEC DOBER« — PA NAJ VAM BO ZA SEDAJ PRIZANEŠENO Z DRUGACNIMI PRIDIGAMI.

V NAŠE ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE SE SPRVA SE NE BOSTE ZNALI VŽIVITI. MISLITE, DA BOSTE S TEM, KO BO ZA VAMI BRUCOVANJE, ZE PRAVI ŠTUDENTJE, DA BOSTE ZE ZNALI ŽIVITI ŠTUDENTSKO ŽIVLJENJE? KAKŠNO JE LE TO V RESNICI, BOSTE SPOZNALI SELE POLAGOMA. DA VAM PRI TEM NEKOLIKO POMOREMO IN DA SE NAM ČISTO NE »IZGUBITE«, SMO VAM V NAŠEM LISTU POSVETILI TOLE STRAN.

DOBRODOŠLI!

ne ljudi, ki bodo znali najti rešitev in jo tudi doseči.

Zveza študentov je študentska organizacija, zato skrbi tudi za vse mogoče, majhne in velike socialno - ekonomske probleme svojih članov. Zato imajo združenja posebne socialno-ekonomske komisije, ki imajo odprte oči in ušesa za težave študentov. Toda o tem še pozneje. Rekli smo, da je ZSJ vsestranska organizacija: zato skrbi tudi za kulturno in športno dejavnost študentov. Toda tudi o tem kaj več pozneje.

Zato je ta organizacija res

daljnjega, kdor pa pred prihodom na univerzo še ni bil član nobene množične politične organizacije, bo sprejet na podlagi prošnje ali pa priporočila svojih tovarišev.

Še to: vsaka stvar ima dve plati; tudi v naši organizaciji še ni vse brezhibno, brez napak. Zato je vsaka tvorna kritika na mestu in zaželena. Pričakujemo jo torej tudi od vas. Pričakujemo pa tudi, da ne boste stali ob strani, ampak da se boste po vseh svojih močeh vključili v naše delo in s tem dali svojemu življenju polnost.

KRUH, SOBA
IN DENAR

Prejeto
je še vedno
premalo

Če boste prišli v Ljubljano kakšnega lepega sončnega dne, morda na največernosti, kot sta hrana in stanovanje, še pomislili ne boste. Toda...

Prav zaradi tega »toda« bomo spregovorili nekaj besed tudi o naših študentskih domovih,

kov: dva moška in tri ženske. Prav sedaj graje v naselju novo menzo. V načrtu je še gradnja nekoliko tako imenovanih stolpnice.

Zaenkrat je kapaciteta vseh domov skupaj še vedno premajhna. Zato bo marsikdo prisiljen poiskati si zasebno stanovanje.

Študentje imajo v študentskih domovih svoje študentske svete, ki skrbijo predvsem za disciplino študentov.

Pri taki stiski je razumljivo, da je treba izbirati med prošnjo za stanovanje v domovih. Če vam bodo prošnje zavrnili, češar pa vam ne želimo, vedite, da jih je bilo pred vami še nekaj potrebnjših.

Za hrano vam ne bo tako težko. Za menze namreč ni treba nobene prošnje, skuhamo pa tudi vedno dovolj.

Študentske domove in menze upravlja tako imenovani kurtorij, v katerem so zastopniki študentov in profesorjev, zastopnika Sveta za prosveto LRS in MLO Ljubljana, predstavnik rektorata in zastopniki upravnih odborov študentskih domov in menz.

Zdravstveni fond ima splošno in zobno ambulantno. Obe poslujeta dopolnilno in popoldne, navaj pa je mnogo prevelik. V njih ima pravico do brezplačnega zdravljenja vsak študent, ki je socialno zavarovan po starših. Za ostale pa se način plačevanja stroškov zdravljenja določa od primera do primera: nekaj prispeva zdravljenceva

občina, nekaj sklad zdravstvenega fonda, v katerega plačajo vsi študentje vsako leto po 200 din, nekaj pa tudi zdravljencev sam.

Zdravstveni fond ima predvsem preventivno vlogo. Vsako leto se organizira fluorografiranje in besežiranje študentov.

Ohlajili smo vam, da vam bomo pripovedovali še o nečem — o študentski samopomoči.

Verjetno niste vsi osrečeni s kakšno izdatno stipendijo. Morda so starši še sedaj komaj zbrali denar za vaš študij. Toda, saj ste šele na začetku, pa ga je še premalo. Niste edini, ki bi radi študirali, pa za to nimate denarja.

Obrnite se na študentsko samopomoč! Dobili boste podporo v obliki subvencije za hrano v menzi. Za subvencijo morate zaprositi pri socialnoekonomski komisiji vašega združenja ZSJ.

Toda te podpore so majhne in tudi malo jih je, ker je pač tudi fond samopomoči skromen. Zato vam pa preostane še druga pot: zaslužite si denar sami! Univerzitetni odbor ima posebno komisijo za honorarne zaposlitve, kjer vam bodo preskrbeli zaslužke. Izbirajte si majhna: lahko greste za servirja v študent menzo, za prometnega milničnika, za raznašalec mleka, za kurirja h kakemu podjetju... Preskrbeli vam bodo zaposlitev tudi med počitnicami.

Torej, ne zanašajte se na druge, sami primite za delo!

SI TI TUDI PRISTOPALI?

PRVI KRST Z NOVIMI KOLEGI

ZMAGOSLAVNE TURNEJE

Imate kaj časa odveč, ali vam je morda celo dolgčas? Imate posluh in veselje do petja? Potem ne čakajte več! Vpišite se v APZ — akademski mešani pevski zbor »Tone Tomšič«.

Saj o njem smo pa že slišali poročila. Prav imate. APZ — to so zmagovalni koncerti, to so triumi v Parizu, Lyonu, Nemčiji...

Toda pot do uspeha je vedno pot trdega dela. Tako je tudi z akademskim pevskim zborom. O tem bi vam znali njegovi stari člani povedati marsikaj. Morda vam bodo razodeli tudi »magično formulo« uspeha: vztrajnost, požrtvovalnost in tovarištvo.

Tudi primorski študentje imajo svoj moški pevski zbor »Vinko Vodopivec«, ki je znan po svojih gostovanjih po Primorskem in Tržaškem.

To, kar za APZ, bi lahko rekli tudi za Akademsko folklorno skupino »France Marolt«. Tudi ta ima za seboj vrsto uspehov doma in v tujini. Ne mislite, da morate biti baletni prvaki, če bi radi stopili v vrste naših folklornih pesalcev. Potrebna vam je le volja in mladost. Mladostni žar in veliko znanja, to sta virini, s katerimi uspe »France Marolt« povsod, kjer zapleše.

Študentskega kulturnega in družbenega življenja pa še ni konec. Tu je še APO — Akademski plesni orkester, ki je prav letos dosegel velike uspehe na mladinskem festivalu v Moskvi in kulturnem festivalu v Parizu.

Morda ste v radiu že slišali »Vesela Kranjca« — študentski kvintet, ki vam zna zaigrati marsikatero prav poskočeno.

Imamo pa še akademski oktet, za katerega morda še niste slišali, pa ni nič manj slaven in priljubljen. Oba, oktet in »Vesela Kranjca«, kar ne prideta do sape zaradi brezštevilnih gostovanj po vseh močeh krajih Slovenije.

Na APK — Akademski plesni klub, pa bi skoraj pozabili. Klub goji športni ples in sodeluje tudi na različnih mednarodnih plesnih turnirjih, kjer dosegajo njegovi člani odlične rezultate. Nekaj njegovih parov je med najboljšimi v Jugoslaviji. Morda vas bo to pritegnilo?

ANKA JE PRIŠLA ŠTUDIRAT

ALI NAJ SE VPISEM NA AKADEMJO, ALI PA...

menzah, zdravstvenem fondu in še nečem.

Največ študentov prebiva v študentskem naselju. Poleg njega je še nekaj večjih in manjših domov, raztresenih po vsej Ljubljani. Študentsko naselje zaenkrat obsega pet blo-

ostale sekcije — Judo, tenis, namizni tenis in mali roket.

PD univerza je zelo priljubljena in uspešno društvo. Ima tudi študentsko planinsko kodo v Tamarju, omogoča študentom lepe planinske in smučarske ture. Alpinistični odsek prireja začetniške tečaje in plezalne ture. Člani tega društva so bili uspešni doma in v inozemstvu. Letos so bili celo na Mount Biancu.

Sahisti bodo našli razvedrilo s področja delovanja LUSK, katerega člani uspešno zastopajo ljubljanske študente.

Nedvomno bodo te sekcije Olimpije in klubi v novem šolskem letu pritegnili v svoje vrste lepo število novih članov, tu mislimo predvsem na vas.

Aktivnost športnikov bo v bodoče še povečana z zgraditvijo študentskega športnega parka v Tivoliju, ki bo omogočal razvoj novih sekcij.

fakultetnem nogometnem prvenstvu.

Študentska družina je med najbolj aktivnimi. Naši »freelci« so študenti državni prvaki in imajo v svojih vrstah znane državne reprezentante: Remsa Fedorja, Dimi Mileno in druge. Pogoji za treniranje in tekmovalništvo so zelo dobri.

Odbojarska sekcija ima moško in žensko ekipo, ki se udeležuje v slovenski ligi. Obe ekipi sta bili doslej uspešni. Smučarji so bili kljub težavam zelo dobri. Za seboj imajo vrsto uspešnih nastopov doma in v tujini. Tudi ti so študentski prvaki.

Umetno drsanje in kotalkanje je panoga, ki zahteva dosti treniranja in elegancije. Člani tega kluba tekmujejo v državnem merilu.

Dobee pogoje za delo in zato tudi dobre uspehe, imajo tudi

Velike možnosti za športnike

Možnosti za športno udeleževanje so na naši univerzi zelo pester. Imamo ASD »Olympio«, v kateri so številne sekcije, ki nudijo študentom športnikom ugodne pogoje za športno dejavnost. Razen Olimpije sta še Planinsko društvo univerze in Ljubljanski univerzitetni šahovski klub — LUSK.

Najbolj kvalitetna in popularna sekcija Olimpije je nedvomno košarkarska. Ima moško in žensko moštvo. Ta sekcija je imela tudi največ uspehov. Ze dolga leta je »abonent« zvezne lige in je doslej pokazala prav lepe uspehe. Letos pa je najuspešnejši kandidat za naslov državnega prvaka te lepe in dinamične športne panoge.

Nogometaši so v nekaj letih dosegli prve in sedaj tekmujejo v ljubljanski podzemni lizi. Lep uspeh je tudi v nedavnem med-

Družbeno

upravljanje

Študentje imajo
svoje člane v svetih

S pojmom »družbeno upravljanje« ste se gotovo že srečali v srednji šoli. Kot vsako podjetje ali ustanova, tako ima tudi univerza svoje družbeno upravljanje. Univerzo upravljajo: univerzitetni svet, univerzitetna uprava in rektor. Posamezne fakultete pa fakultetni svet, fakultetne uprave in dekanji.

Univerzitetni svet sestavljajo člani, ki jih Ljudska skupščina Slovenije izvoli izmed znanih javnih, kulturnih in znanstvenih delavcev; to so tako imenovani »eksterni« člani. Poleg njih so v svetu še po 1 predstavnik vsake fakultete, predstavnik MLO Ljubljane, rektor in prorektor ter predstavnik študentov. Univerzitetni svet rešuje splošne probleme univerze, potrjuje proračun univerze in imeno-

vanja novih univerzitetnih predavateljev in asistentov.

V fakultetnem svetu so prav tako člani, ki jih izvoli ljudska skupščina, predstavniki fakultetnih predavateljev, predstavnik študentov in dekan s prodekanom. Fakultetni svet rešujejo specifične probleme fakultet, izbirajo nove predavatelje in asistente ter odobrojo o proračunu fakultete. V univerzitetni upravi so dekanji vseh fakultet, rektor in prorektor, v fakultetnih upravah pa predavatelji, dekanji in prodekanji. Naloga in kompetence uprav in svetov posebej določujejo zakon o univerzi in statut univerze oz. posameznih fakultet.

Mandati svetov trajajo dve leti. Zato so vsako drugo leto volitve študentskih predstavnikov. Volilno pravico imajo vsi slušatelji univerze, ki imajo status študenta. Te volitve so istega dne za vsu univerzo skupaj. Prihodnje volitve bodo v začetku študijskega leta 1958/59. Takrat izvolimo poleg predstavnikov tudi njegovega namestnika.

Naloga svetov in uprav je tudi, da se ukvarjajo s problemi študentov, z njihovim študijem, njihovim socialno-ekonomskim položajem, njihovo športno in kulturno udejstvovanjem. Tem problemom ponavadi posvetijo eno svojih sej.

Vsako leto so tudi univerzitetna skupščina in fakultetne skupščine, ki jih sestavljajo vsi člani pedagoškega kadra fakultete, njeni sodelavci in študentje. Na njih poda dekan poročilo o delu v preteklem letu. Te skupščine so sicer samo posvetovalni in ne izvršilni organi, zato sprejemajo sklepe o problemih, o katerih se na njih razpravlja v ob-

liki resolucij in priporočil upravam in svetom.

Našo vlogo v družbenem upravljanju univerze je določil že splošni zakon o univerzah, ki ga je sprejela Zvezna ljudska skupščina leta 1954. Ta zakon pravi, da imamo študentje pravico sodelovanja na sejah uprav fakultet in oddelkov, kadar te razpravljajo o študentskih zadevah. Če natanko pomislimo, je pravzaprav le malo takih, ki nas ne bi zadevale. Toda te pravice se študentje še vedno ne moremo povsod posluževati.

Tudi delovanje našega predstavništva v svetih je omejeno z določbo, da nima pravice glasovanja pri sprejemanju sklepov o problemih učnega načrta in nastavitve novih predavateljev. V razpravi o teh problemih pa lahko sodelujemo.

Naloga študenta — člana sveta ni v tem, da le on opozarja na probleme študentov. Študentje sami morajo skrbeti za to s pismi in petičijami. Študentje kot celota, ne le naš predstavništvo, se moramo zavzemati za reševanje naših problemov.

Velikega pomena v sodelovanju študentov pri družbenem upravljanju so lahko zbori študentov-volitev, s katerimi smo pričeli lani. So na posameznih fakultetah, oziroma oddelkih. Na njih poda študent-član fakultetnega sveta poročilo o delu sveta in o svojem delovanju v njem. Študentje na zborih razpravljajo o problemih fakultete in študija ter s tem svojega člana fakultetnega sveta neposredno seznanijo s problematiko fakultete. O problemih in nakazanih rešitvah obvesti fakultetni svet in fakultetno upravo.

Uspešne počitnice

Prišli študentski klub v preteklem letu res ni napravil česa velikega. Predvsem zato, ker je od 60. vključenih študentov aktivno delalo samo deset, pa tudi zato, ker so dosedaj premalo spremljali razvoj domačih lokalnih skupnosti ter prekomerno posegali v njihovo problematiko. Kljub temu imajo mnogo dobrih volje za delo, kar je pokazala delovna akcija pri Vidmu ob Ščavnici, kjer je študentska delovna brigada sodelovala pri gradnji univerzalne šolske delavnice.

V Priškem študentskem klubu, v katerem so vključeni študentje desnega brega Mure, so tudi tisti, ki študirajo v Zagrebu. Vendar pa kljub velikemu številu članov ne moremo govoriti o kakšni zavidljivi kvaliteti njihovega doseganega dela. Tu lahko omenimo skromen obisk na klubskih sestankih, ne preveč dobre odnose z OLO v Murski Soboti ter zgrešen namen delovnega odbora, kljub temu da je leta organiziral dva sestanka s političnimi in oblaturnega dela so se študentje sstvenimi predstavniki okraja.

Nekoliko bolj pestro in živahnijeje bilo družabno življenje kluba, saj so priredili v marcu letos za svoje člane več ali manj uspeh družabni večer, v začetku maja pa so v Radenih pripravili akademski ples. Med drugim so skupaj s Klubom pomurskih akademikov organizirali namiznoteniško prvenstvo okrajnih študentskih klubov in več športnih srečanj z drugimi klubi. Med počitnicami so nekateri člani kluba imeli različna predavanja, dramska skupina pa je naštvirala Remčevno igro »Samo, prvi slovenski kralj«, ki so jo uprizorili ob 90. letnici »Besede« v Bučkovcih.

Študentje priškega kluba so pravzaprav v letošnjih počitnicah pokazali, česa vsega ne so tudi tisti, ki študirajo v Zagrebu. Vendar pa kljub velikemu številu članov ne moremo govoriti o kakšni zavidljivi kvaliteti njihovega doseganega dela. Tu lahko omenimo skromen obisk na klubskih sestankih, ne preveč dobre odnose z OLO v Murski Soboti ter zgrešen namen delovnega odbora, kljub temu da je leta organiziral dva sestanka s političnimi in oblaturnega dela so se študentje sstvenimi predstavniki okraja.

Nekoliko bolj pestro in živahnijeje bilo družabno življenje kluba, saj so priredili v marcu letos za svoje člane več ali manj uspeh družabni večer, v začetku maja pa so v Radenih pripravili akademski ples. Med drugim so skupaj s Klubom pomurskih akademikov organizirali namiznoteniško prvenstvo okrajnih študentskih klubov in več športnih srečanj z drugimi klubi. Med počitnicami so nekateri člani kluba imeli različna predavanja, dramska skupina pa je naštvirala Remčevno igro »Samo, prvi slovenski kralj«, ki so jo uprizorili ob 90. letnici »Besede« v Bučkovcih.

Vse kaže, da se bo delo Priškega študentskega kluba v letošnjem letu vendar razvilo, seveda če bodo vsi vključeni študentje aktivno sodelovali.

M. K.